

NOVI TEKST
7.7.2014 14.46

MINISTARSTVO FINANCIJA

KONAČNI PRIJEDLOG ZAKONA O FINANCIJSKOM POSLOVANJU I
RAČUNOVODSTVU NEPROFITNIH ORGANIZACIJA

Zagreb, srpanj 2014.

KONAČNI PRIJEDLOG ZAKONA O FINACIJSKOM POSLOVANJU I RAČUNOVODSTVU NEPROFITNIH ORGANIZACIJA

I. OPĆE ODREDBE

Opće odredbe

Članak 1.

Ovim se Zakonom uređuje okvir financijskog poslovanja i elementi računovodstvenog sustava neprofitnih organizacija, i to načela sustava financijskog poslovanja, izrada i izvršavanje financijskih planova, izvještavanje o potrošnji proračunskih sredstava, računovodstvena načela i poslovi, poslovne knjige i knjigovodstvene isprave, popis imovine i obveza, načela iskazivanja imovine, obveza i vlastitih izvora te priznavanja prihoda, rashoda, primitaka i izdataka, financijsko izvještavanje, revizija godišnjih financijskih izvještaja, javna objava godišnjih financijskih izvještaja, nadzor nad financijskim poslovanjem i računovodstvom i druga područja koja se odnose na financijsko poslovanje i računovodstvo neprofitnih organizacija.

Obveznici primjene

Članak 2.

- (1) Odredbe ovoga Zakona odnose se na domaće i strane udruge i njihove saveze, zaklade, fundacije, ustanove, umjetničke organizacije, komore, sindikate, udruge poslodavaca te sve druge pravne osobe kojima temeljni cilj osnivanja i djelovanja nije stjecanje dobiti, za koje iz posebnih propisa proizlazi da su neprofitnog karaktera (u daljnjem tekstu: neprofitna organizacija).
- (2) Odredbe ovoga Zakona koje se odnose na vođenje poslovnih knjiga i upis u Registar neprofitnih organizacija primjenjuju se na političke stranke.
- (3) Odredbe ovoga Zakona koje se odnose na dostavu izvještaja o potrošnji proračunskih sredstava, kontrole na licu mjesta o utrošku proračunskih sredstava te financijski nadzor sredstava iz javnih izvora primjenjuju se na vjerske zajednice.
- (4) Odredbe ovoga Zakona ne odnose se na poduzetnike na koje se primjenjuju odredbe Zakona o računovodstvu, na jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave i proračunske korisnike upisane u Registar proračunskih i izvanproračunskih korisnika, a koji financijsko poslovanje i računovodstvo vode u skladu sa Zakonom o proračunu.
- (5) Odredbe ovoga Zakona ne odnose se na ustanove kojima su osnivači fizičke osobe i druge pravne osobe koje su, sukladno propisima koji uređuju poreze, obveznici utvrđivanja i plaćanja poreza na dobit za svoju ukupnu djelatnost.

II. SUSTAV FINACIJSKOG POSLOVANJA

Načela sustava financijskog poslovanja

Članak 3.

- (1) Poslovanje neprofitne organizacije treba se temeljiti na načelu dobrog financijskog upravljanja i kontrole te načelu javnosti i transparentnosti.

- (2) Financijsko upravljanje i kontrole su sustav unutarnjih kontrola kojim se osigurava, upravljajući rizicima, razumna sigurnost da će se u ostvarivanju ciljeva neprofitne organizacije sredstva koristiti namjenski, etično, ekonomično, djelotvorno i učinkovito.
- (3) Načelo javnosti i transparentnosti znači obvezu osiguranja javnosti u područjima primjene ovoga Zakona koje se odnose na financijsko izvještavanje.

Članak 4.

- (1) Neprofitna organizacija koja je obveznik vođenja dvojnog knjigovodstva provodi samoprocjenu učinkovitog i djelotvornog funkcioniranja sustava financijskog upravljanja i kontrola.
- (2) Sustavi financijskog upravljanja i kontrola temelje se na pet međusobno povezanih komponenti unutarnjih kontrola, koje uključuju:
 - kontrolno okruženje,
 - upravljanje rizicima,
 - kontrolne aktivnosti,
 - informacije i komunikacije,
 - praćenje i procjenu sustava.
- (3) Pod kontrolnim okruženjem podrazumijeva se osobni i profesionalni integritet te etične vrijednosti zakonskih zastupnika i zaposlenika, rukovođenje i stil upravljanja, određivanje misije, vizije i ciljeva neprofitne organizacije, organizacijska struktura, uključujući dodjelu ovlasti i odgovornosti te uspostavu odgovarajuće linije izvješćivanja, praksu upravljanja ljudskim potencijalima i kompetentnost zaposlenika.
- (4) Upravljanje rizicima cjelokupan je proces utvrđivanja, procjenjivanja i praćenja rizika, uzimajući u obzir ciljeve neprofitne organizacije, te poduzimanja potrebnih radnji, posebice kroz promjenu sustava financijskog upravljanja i kontrola, a u svrhu smanjenja rizika.
- (5) Kontrolne aktivnosti temelje se na pisanim pravilima i načelima, postupcima i drugim mjerama koje se uspostavljaju radi ostvarenja ciljeva neprofitne organizacije smanjenjem rizika na prihvatljivu razinu. Kontrolne aktivnosti moraju biti prikladne i pravodobne, a troškovi njihove uspostave ne smiju premašivati prihvatljivu razinu.
- (6) Financijska izvješća i druga izvješća sadrže poslovne informacije koje omogućuju upravljanje i kontrolu poslovanja neprofitne organizacije. Informacije moraju biti odgovarajuće, ažurne, točne i dostupne radi učinkovite komunikacije na svim razinama neprofitne organizacije, izgradnje prikladnoga upravljačkog sustava informacija, s točno određenom ulogom svakoga zaposlenika uključenog u financijsko upravljanje i kontrole te dokumentiranja svih procesa i transakcija.
- (7) Praćenje sustava financijskog upravljanja i kontrola obavlja se u svrhu procjenjivanja njegova odgovarajućeg funkcioniranja i osiguranja njegova daljnjeg poboljšanja.
- (8) Zakonski zastupnik neprofitne organizacije odgovoran je za provođenje financijskog upravljanja i kontrola primjenom komponenata iz stavka 2. ovoga članka.
- (9) Ministar financija pravilnikom o sustavu financijskog upravljanja i kontrola, izradi i izvršavanju financijskih planova neprofitnih organizacija utvrđuje način provođenja samoprocjene funkcioniranja sustava financijskog upravljanja i kontrola neprofitnih organizacija uzimajući u obzir visinu prihoda, vrijednost imovine i pravni oblik neprofitne organizacije.

Izrada i izvršavanje financijskih planova

Članak 5.

- (1) Neprofitna organizacija koja je obveznik vođenja dvojnog knjigovodstva obvezna je izrađivati godišnji program rada i financijski plan za njegovu provedbu.
- (2) Financijski plan neprofitne organizacije iz stavka 1. ovoga članka sastoji se od:
 - plana prihoda i rashoda,
 - plana zaduživanja i otplata,
 - obrazloženja financijskog plana.
- (3) Financijski plan donosi najviše tijelo neprofitne organizacije iz stavka 1. ovoga članka, odnosno tijelo koje je temeljem statuta neprofitne organizacije iz stavka 1. ovoga članka za to ovlašteno, najkasnije do 31. prosinca tekuće godine za sljedeću godinu.
- (4) Izmjene i dopune financijskog plana provode se tijekom godine po postupku za donošenje financijskog plana.
- (5) Zakonski zastupnik odgovoran je za zakonito i pravilno izvršavanje financijskog plana.
- (6) Ministar financija pravilnikom o sustavu financijskog upravljanja i kontrola, izradi i izvršavanju financijskih planova neprofitnih organizacija iz članka 4. stavka 9. ovoga Zakona propisuje metodologiju izrade financijskog plana, izmjena i dopuna financijskog plana te način i uvjete izvršavanja financijskog plana.

Izveštaj o potrošnji proračunskih sredstava

Članak 6.

- (1) Neprofitne organizacije koje ostvaruju sredstva iz javnih izvora, uključujući i sredstva državnog proračuna i proračuna jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave dužne su nadležnom tijelu državne uprave, jedinici lokalne i područne (regionalne) samouprave, odnosno drugom nadležnom tijelu javne vlasti dostaviti izvještaj o potrošnji proračunskih sredstava.
- (2) Nadležna tijela i jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave iz stavka 1. ovoga članka imaju pravo vršiti kontrole na licu mjesta o utrošku sredstava iz državnog proračuna i proračuna jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave.
- (3) Ministar financija pravilnikom o izvještavanju u neprofitnom računovodstvu i Registru neprofitnih organizacija utvrđuje minimalni sadržaj i rokove dostave izvještaja o potrošnji proračunskih sredstava.

III. RAČUNOVODSTVO

Računovodstvena načela

Članak 7.

- (1) Računovodstvo propisano ovim Zakonom temelji se na računovodstvenim načelima točnosti, istinitosti, pouzdanosti i pojedinačnom iskazivanju pozicija.
- (2) Informacija u financijskom izvještaju je pouzdana kad u njoj nema značajne pogreške i pristranosti, odnosno kad vjerno odražava ono što predstavlja.

- (3) Načelo pojedinačnog iskazivanja pozicija znači osiguravanje prikazivanja podataka pojedinačno po vrstama prihoda, rashoda, kao i o stanju imovine, obveza i vlastitih izvora.

Računovodstveni poslovi

Članak 8.

- (1) Računovodstveni poslovi su prikupljanje i obrada podataka na temelju knjigovodstvenih isprava, priprema i vođenje poslovnih knjiga, priprema i sastavljanje financijskih izvještaja te prikupljanje i obrada financijskih podataka za statističke, porezne i druge potrebe.
- (2) Nefitna organizacija je dužna prikupljati podatke i sastavljati knjigovodstvene isprave, voditi poslovne knjige te sastavljati financijske izvještaje na način kojim se omogućava provjera poslovnih događaja, utvrđivanje financijskog položaja i poslovanja nefitne organizacije, poštujući pri tome temeljna načela urednog knjigovodstva.

Članak 9.

- (1) Nefitna organizacija vodi knjigovodstvo po načelu dvojnog knjigovodstva, a prema rasporedu računa iz računskog plana za nefitne organizacije.
- (2) Iznimno, zakonski zastupnik nefitne organizacije može donijeti Odluku o vođenju jednostavnog knjigovodstva i primjeni novčanog računovodstvenog načela ako je:
- vrijednost imovine nefitne organizacije na kraju svake od prethodne tri godine uzastopno manja od 230.000,00 kuna i
 - godišnji prihod nefitne organizacije u svakoj od prethodne tri godine uzastopno manji od 230.000,00 kuna godišnje.
- (3) Odluka iz stavka 2. ovoga članka donosi se u roku predviđenom za podnošenje godišnjih financijskih izvještaja za prethodnu poslovnu godinu i važeća je dok nefitna organizacija zadovoljava uvjete iz stavka 2. ovoga članka, odnosno do opoziva.
- (4) Nefitna organizacija koja zadovoljava uvjete iz stavka 2. ovoga članka, a odluči se za vođenje dvojnog knjigovodstva, obvezna je primjenjivati odredbe ovoga Zakona isključivo u dijelu sastavljanja financijskih izvještaja iz članka 29. stavka 1. ovoga Zakona i njihove dostave Ministarstvu financija, odnosno drugoj instituciji koju Ministarstvo financija ovlasti za zaprimanje i obradu financijskih izvještaja.
- (5) Nefitna organizacija prve tri godine od osnivanja obvezna je voditi dvojno knjigovodstvo.
- (6) Ministar financija pravilnikom o nefitnom računovodstvu i računskom planu propisuje način vođenja jednostavnog knjigovodstva i primjenu novčanog računovodstvenog načela.

Članak 10.

- (1) Nefitna organizacija obvezna je u svom knjigovodstvu osigurati podatke pojedinačno po vrstama prihoda i rashoda te o stanju imovine, obveza i vlastitih izvora.
- (2) Podaci se u poslovne knjige unose po nastanku poslovnog događaja, a najkasnije u roku primjerenom za sastavljanje financijskih izvještaja.

- (3) Poslovne knjige, knjigovodstvene isprave i financijski izvještaji vode se, odnosno sastavljaju, na hrvatskom jeziku i izražavaju u valutnoj jedinici koja se primjenjuje u Republici Hrvatskoj.

Članak 11.

- (1) Zakonski zastupnik odgovoran je za ustroj, zakonito poslovanje i vođenje računovodstvenih poslova.
- (2) Vođenje računovodstvenih poslova može se povjeriti drugoj stručnoj pravnoj ili fizičkoj osobi temeljem ugovornog odnosa.

Poslovne knjige

Članak 12.

- (1) Poslovne knjige dvojnog knjigovodstva koje vode neprofitne organizacije jesu: dnevnik, glavna knjiga i pomoćne knjige.
- (2) Dnevnik je poslovna knjiga u koju se unose knjigovodstvene promjene slijedom vremenskog nastanka.
- (3) Glavna knjiga je sustavna knjigovodstvena evidencija poslovnih događaja nastalih na imovini, obvezama, vlastitim izvorima te prihodima i rashodima.
- (4) Unos podataka u glavnu knjigu provodi se po unaprijed pripremljenom računskom planu.
- (5) Računskim planom za neprofitne organizacije utvrđene su brojčane oznake i nazivi pojedinih računa po kojima su neprofitne organizacije obvezne knjigovodstveno iskazivati imovinu, obveze i izvore vlasništva te prihode i rashode.
- (6) Računi iz računskog plana su razvrstani na: razrede, skupine, podskupine i odjeljke.
- (7) Odjeljci iz računskog plana mogu se raščlanjivati, prema potrebama, na analitičke i podanalitičke račune. Raščlanjivanje odjeljaka u računskom planu obavlja se po dekadnom sustavu.
- (8) Ministar financija pravilnikom o neprofitnom računovodstvu i računskom planu iz članka 9. stavka 5. ovoga Zakona propisuje raspored, sadržaj i primjenu računa u računskom planu.

Članak 13.

- (1) Poslovne knjige koje je obvezna voditi neprofitna organizacija iz članka 9. stavka 2. ovoga Zakona jesu:
1. knjiga blagajne,
 2. knjiga primitaka i izdataka,
 3. knjiga ulaznih računa,
 4. knjiga izlaznih računa i
 5. popis dugotrajne nefinancijske imovine.
- (2) Ministar financija pravilnikom o neprofitnom računovodstvu i računskom planu iz članka 9. stavka 5. ovoga Zakona propisuje minimalni sadržaj knjige primitaka i izdataka, knjige ulaznih računa, knjige izlaznih računa i popisa dugotrajne nefinancijske imovine.

Članak 14.

- (1) Pomoćne knjige jesu analitičke knjigovodstvene evidencije poslovnih događaja koji su u glavnoj knjizi iskazani sintetički i druge pomoćne evidencije o stanju i promjenama imovine i obveza za potrebe nadzora i praćenja poslovanja.
- (2) Neprofitna organizacija koja je obveznik vođenja dvojnog knjigovodstva obvezno vodi sljedeće pomoćne knjige:
 1. knjigu dugotrajne nefinancijske imovine – po vrsti, količini i vrijednosti (nabavna i otpisana),
 2. knjigu kratkotrajne nefinancijske imovine (zaliha materijala, proizvoda i robe) – po vrsti, količini i vrijednosti,
 3. knjigu financijske imovine i obveza, i to: potraživanja i obveza (po subjektima, računima, pojedinačnim iznosima, rokovima dospelosti, zateznim kamatama i dr.), primljenih i izdanih vrijednosnih papira i drugih financijskih instrumenata (po vrstama, subjektima, pojedinačnim vrijednostima, dospelosti, stanjima), potraživanja i obveza po osnovi primljenih zajmova i kredita te danih zajmova (po vrstama, subjektima, pojedinačnim vrijednostima, dospelosti, stanjima i obračunatim kamatama),
 4. knjigu (dnevnik) blagajni (kunska, devizna, porto i druge) i
 5. evidenciju putnih naloga i korištenja službenih vozila.
- (3) Pored pomoćnih knjiga iz stavka 2. ovoga članka, neprofitna organizacija vodi i posebne pomoćne evidencije:
 1. evidenciju danih i primljenih jamstava i garancija,
 2. knjigu ulaznih računa,
 3. knjigu izlaznih računa te
 4. ostale pomoćne evidencije prema posebnim propisima i svojim potrebama.
- (4) Pomoćne knjige i posebne pomoćne evidencije iz stavaka 2. i 3. ovoga članka ne moraju se voditi ako se izravnim raščlanjivanjem stavki glavne knjige osiguravaju potrebni podaci.

Članak 15.

- (1) Poslovne knjige vode se na način da osiguraju ispravnost i kontrolu unesenih podataka, čuvanje i mogućnost korištenja podataka, dobivanje uvida u promet i stanja na računima glavne knjige te vremenski slijed obavljenog unosa poslovnih događaja.
- (2) Poslovne knjige vode se za poslovnu godinu, koja je jednaka kalendarskoj godini.
- (3) Poslovne knjige otvaraju se na početku poslovne godine ili danom osnivanja.
- (4) Početna stanja glavne knjige na početku poslovne godine moraju biti ista kao zaključna stanja na kraju prethodne poslovne godine.

Članak 16.

- (1) Poslovne knjige zaključuju se na kraju poslovne godine.
- (2) Ako se poslovne knjige vode kao elektronički zapis, glavna knjiga, odnosno knjiga primitaka i izdataka se mora nakon zaključivanja na kraju poslovne godine zaštititi na

način da se onemogućí izmjena pojedinih ili svih dijelova ili listova glavne knjige, da je glavnu knjigu moguće u svakom trenutku otisnuti na papir te mora biti potpisana elektroničkim potpisom sukladno propisu koji uređuje elektronički potpis.

- (3) Ako nije moguće zaštititi poslovne knjige koje se vode kao elektronički zapis na način propisan u stavku 2. ovoga članka, one se ispisuju na papir i uvezuju u roku od 120 dana od isteka poslovne godine na koju se odnose.
- (4) Zakonski zastupnik neprofitne organizacije potpisuje ispisane i uvezane poslovne knjige.
- (5) Poslovne knjige čuvaju se i to:
 - dnevnik i glavna knjiga – najmanje jedanaest godina,
 - pomoćne knjige – najmanje sedam godina.
- (6) Poslovne knjige iz članka 13. stavka 1. ovoga Zakona čuvaju se i to:
 - knjiga primitaka i izdataka - najmanje jedanaest godina,
 - knjiga blagajne, knjiga ulaznih računa, knjiga izlaznih računa i popis dugotrajne nefinancijske imovine - najmanje sedam godina.
- (7) Rok čuvanja poslovnih knjiga počinje teći istekom poslovne godine na koju se poslovne knjige odnose.

Knjigovodstvene isprave

Članak 17.

- (1) Knjiženje i evidentiranje poslovnih događaja u poslovnim knjigama temelji se na vjerodostojnim, istinitim, urednim i prethodno kontroliranim knjigovodstvenim ispravama.
- (2) Knjigovodstvena isprava jest pisani dokument ili elektronički zapis o nastalom poslovnom događaju.
- (3) Vjerodostojna je ona knjigovodstvena isprava koja potpuno i istinito odražava nastali poslovni događaj.
- (4) Knjigovodstvena isprava je uredna kada se iz nje nedvosmisleno može utvrditi mjesto i vrijeme njezina sastavljanja i njezin materijalni sadržaj, što znači narav, vrijednost i vrijeme nastanka poslovnog događaja povodom kojeg je sastavljena.
- (5) Knjigovodstvena isprava sastavlja se u jednom primjerku ili više primjeraka.
- (6) Knjigovodstvena isprava koja je sastavljena u jednom primjerku može se otpremiti ako su podaci iz takve isprave stalno dostupni.
- (7) Knjigovodstvenom ispravom smatra se i isprava primljena telekomunikacijskim putem, preslika izvorne isprave ili isprava na elektroničkom zapisu ako je na ispravi navedeno mjesto čuvanja izvorne isprave, odnosno razlog upotrebe preslike i potpisana je od zakonskog zastupnika neprofitne organizacije ili osobe na koju je prenesena ovlast iz članka 11. stavka 2. ovoga Zakona.

Članak 18.

- (1) Knjigovodstvene isprave čuvaju se kao izvorne isprave, na nositelju elektroničkog zapisa ili nositelju mikrografske obrade.

- (2) Knjigovodstvene isprave čuvaju se u sljedećim rokovima, ako drugim propisima nije određen dulji rok:
- trajno - obračun plaće, odnosno naknade plaće ili analitička evidencija o plaćama za koje se plaćaju obvezni doprinosi,
 - najmanje jedanaest godina - isprave na temelju kojih su podaci uneseni u dnevnik, glavnu knjigu i knjigu primitaka i izdataka,
 - najmanje sedam godina - isprave na temelju kojih su podaci uneseni u pomoćne knjige, izuzev knjige primitaka i izdataka, te knjigu blagajne, knjigu ulaznih računa, knjigu izlaznih računa te popis dugotrajne nefinancijske imovine.
- (3) Rok za čuvanje knjigovodstvenih isprava iz stavka 2. podstavaka 2. i 3. ovoga članka počinje teći istekom zadnjeg dana poslovne godine na koju se odnose poslovne knjige u koje su isprave unesene.

IV. POPIS IMOVINE I OBVEZA

Obveza popisa

Članak 19.

- (1) Nefitna organizacija dužna je na početku poslovanja popisati imovinu i obveze te navesti njihove pojedinačne vrijednosti u količinama i u novčanom iznosu.
- (2) Nefitna organizacija dužna je najmanje jednom i to na kraju svake poslovne godine popisati imovinu i obveze sa stanjem na datum bilance radi usklađenja knjigovodstvenog sa stvarnim stanjem.
- (3) Iznimno od stavka 2. ovoga članka nefitna organizacija koja obavlja knjižničnu djelatnost može obaviti popis knjiga i knjižnične građe u roku koji nije duži od tri godine.
- (4) Osim popisa iz stavka 2. ovoga članka, nefitna organizacija mora popisati imovinu i obveze u slučajevima statusnih promjena, otvaranja stečajnog postupka ili pokretanja postupka likvidacije.

Provedba popisa

Članak 20.

- (1) Popis imovine i obveza obavlja povjerenstvo za popis koje se osniva sukladno statutu ili drugom najvišem općem aktu nefitne organizacije.
- (2) Zakonski zastupnik određuje datum popisa, rokove obavljanja popisa i dostavljanja izvještaja s priloženim popisnim listama.
- (3) Podaci o popisu unose se pojedinačno u naturalnim, odnosno novčanim izrazima u popisne liste. Popisne liste jesu knjigovodstvene isprave čiju vjerodostojnost potpisima potvrđuju članovi povjerenstva za popis.
- (4) Nakon završetka popisa, povjerenstvo je obvezno sastaviti izvještaj na temelju popisnih lista i svojih zapažanja i predati ga zakonskom zastupniku.

Članak 21.

Zakonski zastupnik na temelju izvještaja i priloženih popisnih lista te sukladno ovlastima koje proizlaze iz statuta ili drugih najviših općih akata neprofitne organizacije odlučuje o:

1. nadoknađivanju utvrđenih manjkova,
2. priznavanju i evidentiranju utvrđenih viškova,
3. otpisu nenaplativih i zastarjelih potraživanja i obveza,
4. rashodovanju imovine,
5. mjerama protiv osoba odgovornih za manjkove, oštećenja, neusklađenost knjigovodstvenog i stvarnog stanja, zastaru i nenaplativost potraživanja i slično.

V. NAČIN ISKAZIVANJA IMOVINE, OBVEZA I VLASTITIH IZVORA TE PRIZNAVANJA PRIHODA, RASHODA, PRIMITAKA I IZDATAKA

Iskazivanje imovine i obveza

Članak 22.

- (1) Imovina, obveze i vlastiti izvori određuju financijski položaj neprofitne organizacije.
- (2) Imovina jesu resursi koje neprofitna organizacija kontrolira kao rezultat prošlih događaja i od kojih se očekuju buduće koristi u obavljanju djelatnosti.
- (3) Obveze jesu neizmirena dugovanja proizašla iz prošlih događaja, za čiju namiru se očekuje odljev resursa.
- (4) Imovina se klasificira po svojoj vrsti, trajnosti i funkciji u obavljanju djelatnosti.
- (5) Obveze se klasificiraju prema namjeni i ročnosti.
- (6) Imovina i obveze iskazuju se po računovodstvenom načelu nastanka događaja.
- (7) Vlastiti izvori jesu ostatak vrijednosti imovine nakon odbitka svih obveza.
- (8) Tuđa imovina prati se u izvanbilančnoj evidenciji.

Članak 23.

- (1) Imovina se početno iskazuje po trošku nabave (nabavnoj vrijednosti), odnosno po procijenjenoj vrijednosti.
- (2) Dugotrajna imovina je financijska i nefinancijska imovina čiji je vijek upotrebe duži od jedne godine i koja duže od jedne godine zadržava isti pojavni oblik.
- (3) Dugotrajna nefinancijska materijalna imovina čiji je pojedinačni trošak nabave (nabavna vrijednost) niži od 3.500,00 kuna može se otpisati jednokratno, stavljanjem u upotrebu, uz obvezu pojedinačnog ili skupnog praćenja u korisnom vijeku upotrebe.
- (4) Kratkotrajna nefinancijska imovina je imovina namijenjena obavljanju djelatnosti ili daljnjoj prodaji u roku kraćem od godinu dana.
- (5) Trošak nabave (nabavnu vrijednost) nefinancijske imovine čini kupovna cijena uvećana za carine, nepovratne poreze, troškove prijevoza i sve druge troškove koji se mogu izravno dodati troškovima nabave i osposobljavanja za početak upotrebe.

Članak 24.

- (1) Vrijednost pojedinog predmeta dugotrajne nefinancijske imovine se amortizira, odnosno ispravlja linearnom metodom u korisnom vijeku upotrebe počevši od prvog dana mjeseca iza mjeseca u kojem je imovina stavljena u upotrebu.
- (2) Iznimno od stavka 1. ovoga članka, vrijednosti zemljišta, obnovljivih prirodnih bogatstava, knjiga, umjetničkih djela i ostalih izložbenih vrijednosti te plemenitih metala i ostalih pohranjenih vrijednosti ne amortiziraju se odnosno ne ispravljaju se.
- (3) Osnovica za ispravak vrijednosti dugotrajne imovine jest njen početni ili revalorizirani trošak nabave (nabavna vrijednost) odnosno procijenjena vrijednost.
- (4) Ministar financija pravilnikom o neprofitnom računovodstvu i računskom planu iz članka 9. stavka 5. ovoga Zakona propisuje stope amortizacije prema skupinama dugotrajne imovine i procijenjenom korisnom vijeku upotrebe dugotrajne imovine.

Članak 25.

- (1) Neprofitna organizacija revalorizira dugotrajnu imovinu primjenom koeficijenta porasta cijena proizvođača industrijskih proizvoda ako je inflacija mjerena istim koeficijentom u prethodne tri godine kumulativno veća od 30%.
- (2) Učinak revalorizacije dugotrajne imovine pripisuje se vlastitim izvorima.

Priznavanje prihoda i rashoda

Članak 26.

- (1) Prihodi i rashodi priznaju se uz primjenu računovodstvenog načela nastanka događaja.
- (2) Računovodstveno načelo nastanka događaja znači da se:
 - recipročni prihodi (prihodi na temelju isporučenih dobara i usluga) priznaju u izvještajnom razdoblju na koje se odnose pod uvjetom da se mogu izmjeriti neovisno o naplati,
 - nerecipročni prihodi (prihodi po posebnim propisima, donacije, članarine, pomoći, doprinosi i ostali slični prihodi) priznaju u izvještajnom razdoblju na koje se odnose pod uvjetom da su raspoloživi (naplaćeni) u izvještajnom razdoblju, a mogu se priznati u izvještajnom razdoblju ako su naplaćeni najkasnije do trenutka predočavanja financijskih izvještaja za isto razdoblje,
 - donacije povezane s izvršenjem ugovorenih programa (projekata i aktivnosti) priznaju se u bilanci kao odgođeni prihod uz priznavanje u prihode izvještajnog razdoblja razmjerno troškovima provedbe ugovorenih programa (projekata i aktivnosti),
 - donacije povezane s nefinancijskom imovinom koja se amortizira priznaju se u bilanci kao odgođeni prihod uz priznavanje u prihode izvještajnog razdoblja na sustavnoj osnovi razmjerno troškovima upotrebe nefinancijske imovine u razdoblju korištenja,
 - rashodi priznaju u izvještajnom razdoblju na koje se odnose neovisno o plaćanju,
 - rashodi za utrošak kratkotrajne nefinancijske imovine priznaju se u trenutku stvarnog utroška odnosno prodaje i

- troškovi nabave dugotrajne imovine kapitaliziraju, a u rashode priznaju tijekom korisnog vijeka upotrebe.
- (3) Prihod je povećanje ekonomskih koristi ili uslužnog potencijala tijekom izvještajnog razdoblja u obliku pritjecanja imovine bez istodobnog povećanja obveza ili smanjenja obveza bez istodobnog odljeva imovine.
- (4) Rashod je umanjeње ekonomskih koristi ili uslužnog potencijala u obliku smanjenja imovine ili povećanja obveza bez istodobnog povećanja financijske imovine.

Priznavanje primitaka i izdataka

Članak 27.

- (1) Primici i izdaci priznaju se uz primjenu novčanog računovodstvenog načela.
- (2) Primici i izdaci jesu priljevi i odljevi novca i novčanih ekvivalenata.

VI. FINANCIJSKO IZVJEŠTAVANJE

Članak 28.

- (1) Nefitna organizacija dužna je sastavljati financijske izvještaje.
- (2) Financijski izvještaji predaju se Ministarstvu financija, odnosno drugoj instituciji koju Ministarstvo financija ovlasti za zaprimanje i obradu financijskih izvještaja.
- (3) Financijski izvještaji moraju pružiti objektivnu i realnu sliku financijskog položaja i poslovanja nefitne organizacije.
- (4) Nefitna organizacija sastavlja i podnosi financijske izvještaje na razini pravne osobe s uključenim podacima o poslovanju njenih organizacijskih dijelova.
- (5) Nefitna organizacija koja tijekom poslovne godine nije imala poslovnih događaja, niti u poslovnim knjigama ima podatke o imovini i obvezama, dužna je u roku propisanom za predaju godišnjih financijskih izvještaja Ministarstvu financija dostaviti izjavu o neaktivnosti za prethodnu poslovnu godinu.

Članak 29.

- (1) Financijski izvještaji nefitne organizacije, izuzev nefitne organizacije iz članka 9. stavka 2. ovoga Zakona, jesu izvještaji o stanju i strukturi, te promjenama u vrijednosti i obujmu imovine, obveza, vlastitih izvora, prihoda i rashoda.
- (2) Financijski izvještaj nefitne organizacije iz članka 9. stavka 2. ovoga Zakona jest godišnji financijski izvještaj o primicima i izdacima.

Članak 30.

- (1) Financijski izvještaji iz članka 29. stavka 1. ovoga Zakona sastavljaju se za razdoblja u tijeku poslovne godine i za poslovnu godinu.

- (2) Financijski izvještaji za razdoblja u tijeku poslovne godine čuvaju se do predaje financijskih izvještaja za isto razdoblje sljedeće godine, a godišnji financijski izvještaj čuva se trajno i u izvorniku.
- (3) Ministar financija pravilnikom o izvještavanju u neprofitnom računovodstvu i Registru neprofitnih organizacija iz članka 6. stavka 3. ovoga Zakona propisuje oblik i sadržaj financijskih izvještaja i izjave o neaktivnosti, razdoblja za koja se izvještaji sastavljaju, te obvezu i rokove podnošenja.

Članak 31.

- (1) Statusne promjene kod neprofitnih organizacija jesu:
 1. spajanje dvije ili više neprofitnih organizacija u novu jedinicu,
 2. pripajanje jedne ili više neprofitnih organizacija postojećoj jedinici i
 3. podjela neprofitne organizacije u dvije ili više novih jedinica.
- (2) Neprofitne organizacije kod kojih je došlo do statusnih promjena moraju sastaviti u roku od 60 dana, s datumom koji prethodi datumu nastanka statusne promjene, financijske izvještaje koji se sastavljaju za poslovnu godinu.
- (3) Financijski izvještaji iz stavka 2. ovoga članka predaju se deset dana od dana sastavljanja Ministarstvu financija, odnosno drugoj instituciji koju Ministarstvo financija ovlasti za zaprimanje i obradu financijskih izvještaja.
- (4) Kod statusne promjene spajanja svaka od neprofitnih organizacija koje se spajaju sastavlja financijske izvještaje za poslovnu godinu s datumom koji prethodi datumu spajanja. Financijski izvještaji se konsolidiraju i prema njima se otvaraju računovodstvene knjige jedinice nastale spajanjem.
- (5) Kod statusne promjene pripajanja neprofitne organizacije koje se pripajaju postojećoj jedinici sastavljaju financijske izvještaje za poslovnu godinu s datumom koji prethodi datumu pripajanja. Postojeća jedinica konsolidira izvještaje pripojenih jedinica i evidentira promjene u svojim računovodstvenim knjigama.
- (6) Kod statusne promjene podjele, neprofitna organizacija koja se dijeli sastavlja financijske izvještaje za poslovnu godinu na dan podjele, a novonastale jedinice otvaraju nove knjige sa stanjima ovisno o međusobno izvršenoj podjeli imovine i obveza.
- (7) Financijske izvještaje, koji su sastavljeni za razdoblje prije statusnih promjena, potpisuje osoba koja je bila odgovorna za poslovanje neprofitne organizacije u razdoblju na koji se izvještaji odnose.

Revizija godišnjih financijskih izvještaja

Članak 32.

- (1) Financijski izvještaji neprofitne organizacije koja je u prethodnoj godini imala ukupan prihod od 3 do uključivo 10 milijuna kuna podliježu revizijskom uvidu koji se obavlja sukladno revizijskim propisima.
- (2) Financijski izvještaji neprofitne organizacije koja je u prethodnoj godini imala ukupan prihod iznad 10 milijuna kuna podliježu reviziji koja se obavlja sukladno revizijskim propisima.

- (3) Nefitne organizacije iz stavaka 1. i 2. ovoga članka dužne su do 30. lipnja tekuće godine objaviti na svojim internetskim stranicama revizorsko izvješće o obavljenoj reviziji godišnjih financijskih izvještaja, odnosno o uvidu u financijske izvještaje za prethodnu godinu.
- (4) Objava revizorskog izvješća o obavljenoj reviziji godišnjih financijskih izvještaja, odnosno o uvidu u financijske izvještaje za prethodnu godinu iz stavka 3. ovoga članka ne odnosi se na sindikate i udruge poslodavaca.
- (5) Sindikati i udruge poslodavaca dužni su do 30. lipnja tekuće godine dostaviti Ministarstvu financija revizorsko izvješće o obavljenoj reviziji godišnjih financijskih izvještaja, odnosno o uvidu u financijske izvještaje za prethodnu godinu.
- (6) Sindikati i udruge poslodavaca mogu dostaviti revizorsko izvješće o obavljenoj reviziji godišnjih financijskih izvještaja, odnosno o uvidu u financijske izvještaje za prethodnu godinu zainteresiranim stranama ako se time ne narušava njihovo slobodno i neovisno djelovanje.

VII. REGISTAR NEPROFITNIH ORGANIZACIJA

Vođenje Registra neprofitnih organizacija

Članak 33.

- (1) Registar neprofitnih organizacija je središnji izvor podataka o neprofitnoj organizaciji potrebnih za utvrđivanje i praćenje obveze sastavljanja i podnošenja financijskih izvještaja, utvrđivanja financijskog položaja i poslovanja te namjenskog korištenja sredstva proračuna.
- (2) Registar neprofitnih organizacija vodi Ministarstvo financija.
- (3) Registar neprofitnih organizacija vodi se u elektroničkom obliku i dostupan je na internetskoj stranici Ministarstva financija.

Upis u Registar neprofitnih organizacija

Članak 34.

- (1) Nefitna organizacija obvezna je upisati se u Registar neprofitnih organizacija.
- (2) Nefitna organizacija upisuje se u Registar neprofitnih organizacija na temelju prijave dostavljene Ministarstvu financija najkasnije 60 dana od upisa u matični registar.
- (3) Pod matičnim registrom u smislu ovoga Zakona smatra se odgovarajući registar u Republici Hrvatskoj u koji je nefitna organizacija upisana prilikom osnivanja.
- (4) Nefitna organizacija popunjava i predaje prijavu iz stavka 2. ovoga članka samo jednom kod upisa u Registar neprofitnih organizacija.
- (5) Upis u Registar neprofitnih organizacija uvjet je za dobivanje sredstava iz državnog proračuna, proračuna jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave i drugih javnih izvora.
- (6) Odredba stavka 5. ovoga članka ne primjenjuje se na političke stranke i vjerske zajednice.
- (7) Ministar financija pravilnikom o izvještavanju u neprofitnom računovodstvu i Registru neprofitnih organizacija iz članka 6. stavka 3. ovoga Zakona utvrđuje način vođenja

Registra neprofitnih organizacija i propisuje izgled i sadržaj prijave za upis u Registar neprofitnih organizacija.

Promjena podataka u Registru neprofitnih organizacija

Članak 35.

- (1) Neprofitna organizacija obvezna je dostaviti Ministarstvu financija promjenu podataka iz Registra neprofitnih organizacija.
- (2) Neprofitna organizacija izvještava o promjeni podataka iz stavka 1. ovoga članka podnošenjem prijave za upis promjene u roku od sedam radnih dana od upisa promjene u matični registar, a ako se promjena ne upisuje u matični registar, u roku od 30 radnih dana od nastanka promjene.
- (3) Ministar financija pravilnikom o izvještavanju u neprofitnom računovodstvu i Registru neprofitnih organizacija iz članka 6. stavka 3. ovoga Zakona propisuje izgled i sadržaj prijave za upis promjene iz stavka 2. ovoga članka.

Brisanje iz Registra neprofitnih organizacija

Članak 36.

- (1) Neprofitna organizacija briše se iz Registra neprofitnih organizacija brisanjem iz matičnog registra.
- (2) Obavijest o brisanju iz matičnog registra Ministarstvu financija dostavlja voditelj odgovarajućeg registra po službenoj dužnosti najkasnije 30 dana od dana nastanka promjene.
- (3) Ministar financija pravilnikom o izvještavanju u neprofitnom računovodstvu i Registru neprofitnih organizacija iz članka 6. stavka 3. ovoga Zakona propisuje uvjete i način brisanja neprofitne organizacije iz Registra neprofitnih organizacija.

VIII. JAVNA OBJAVA GODIŠNJIH FINACIJSKIH IZVJEŠTAJA

Članak 37.

- (1) Godišnji financijski izvještaji neprofitne organizacije javno se objavljuju putem Registra neprofitnih organizacija.
- (2) Neprofitna organizacija čiji su godišnji financijski izvještaji javno objavljeni putem Registra neprofitnih organizacija nije dužna dostavljati iste na zahtjev.
- (3) Objava godišnjih financijskih izvještaja iz stavka 1. ovoga članka ne odnosi se na sindikate i udruge poslodavaca.
- (4) Sindikati i udruge poslodavaca iz stavka 3. ovoga članka mogu dostaviti godišnje financijske izvještaje zainteresiranim stranama ako se time ne narušava njihovo slobodno i neovisno djelovanje.

IX. NADZOR

Financijski nadzor

Članak 38.

- (1) Ministarstvo financija obavlja nadzor financijskog poslovanja, računovodstvenih poslova i predaje financijskih izvještaja (u daljnjem tekstu: financijski nadzor) neprofitne organizacije u skladu s odredbama ovoga Zakona te drugih posebnih propisa.
- (2) Financijski nadzor iz stavka 1. ovoga članka obuhvaća i nadzor nad zakonitim pribavljanjem financijskih sredstava iz javnih i drugih izvora, upravljanjem financijskim sredstvima te utvrđivanjem koriste li se sredstva za ostvarivanje ciljeva zbog kojih je osnovana neprofitna organizacija.

Način obavljanja nadzora

Članak 39.

- (1) Financijski nadzor neprofitne organizacije (u daljnjem tekstu: subjekt nadzora) iz članka 38. ovoga Zakona obavlja se na sljedeći način:
 - izravnim nadzorom kod subjekta nadzora,
 - analizom poslovne dokumentacije, propisa i općih akata u skladu s kojima subjekt nadzora posluje,
 - pregledom poslovnih prostorija, zgrada, predmeta, robe i drugih stvari u skladu sa svrhom financijskog nadzora,
 - praćenjem, prikupljanjem i provjerom knjigovodstvenih isprava, poslovnih knjiga i financijskih izvještaja (analiza financijskih izvještaja),
 - provjerom sustava kojeg subjekt nadzora primjenjuje za obradu podataka u vezi računovodstvenih poslova.
- (2) Na donošenje upravnih akata sukladno odredbama ovoga Zakona primjenjuju se odredbe Zakona o općem upravnom postupku.

Osobe ovlaštene za obavljanje nadzora

Članak 40.

- (1) Financijski nadzor iz članka 38. ovoga Zakona obavlja Ministarstvo financija.
- (2) Ovlaštene osobe za obavljanje financijskog nadzora iz stavka 1. ovoga članka su inspektori financijskog nadzora.
- (3) Inspektori financijskog nadzora imaju službene iskaznice i službene značke koje izdaje ministar financija.
- (4) Ministar financija pravilnikom o službenoj iskaznici i službenoj znački inspektora financijskog i proračunskog nadzora propisuje izgled službene iskaznice inspektora financijskog nadzora, vođenje očevidnika o službenim iskaznicama te način njihova izdavanja, uporabe i zamjene.

Obavljanje nadzora

Članak 41.

- (1) Subjekt nadzora dužan je inspektoru financijskog nadzora omogućiti:
 - nadzor poslovne dokumentacije, propisa i općih akata u skladu s kojima subjekt nadzora posluje,
 - pregled poslovnih prostorija, zgrada, predmeta, robe i drugih stvari u skladu sa svrhom inspekcijskog nadzora,
 - nadzor svih knjigovodstvenih isprava, poslovnih knjiga i financijskih izvještaja te sustava koje primjenjuje za obradu podataka.
- (2) Subjekt nadzora dužan je inspektoru financijskog nadzora dostaviti presliku isprava ili financijskih izvještaja iz stavka 1. podstavka 3. ovoga članka.
- (3) Zakonski zastupnik neprofitne organizacije dužan je sudjelovati u postupku nadzora i omogućiti nesmetano obavljanje nadzora uz osiguranje odgovarajućih uvjeta rada.

Članak 42.

- (1) Postupak nadzora iz članka 39. ovoga Zakona započinje uručenjem obavijesti zakonskom zastupniku neprofitne organizacije odnosno osobi koja je upisana u Registar neprofitnih organizacija kao ovlaštena za zastupanje neprofitne organizacije.
- (2) Obavijest iz stavka 1. ovoga članka sadržava:
 1. naziv tijela koje ga je izdalo, broj i datum akta,
 2. ime i prezime, odnosno naziv subjekta nadzora iz stavka 1. ovoga članka,
 3. predmet nadzora,
 4. razdoblje koje će biti obuhvaćeno nadzorom,
 5. datum početka nadzora,
 6. ime i prezime ovlaštenih službenika za obavljanje nadzora,
 7. potpis ovlaštene osobe.
- (3) Protiv obavijesti iz stavka 2. ovoga članka prigovor nije dopušten.
- (4) Iznimno od stavka 1. ovoga članka postupak nadzora može započeti i bez uručenja obavijesti ako zakonski zastupnik neprofitne organizacije iz stavka 1. ovoga članka očigledno izbjegava uručenje obavijesti i ako postoji opravdana bojazan da se neki dokaz neće moći izvesti ili će njegovo izvođenje biti otežano.

Zapisnik o obavljenom nadzoru

Članak 43.

- (1) O obavljenom nadzoru sastavlja se zapisnik koji sadržava: naziv tijela koje ga je izdalo, broj i datum akta, ime i prezime odnosno naziv subjekta nadzora, pravni i činjenični temelj, mjesto provođenja i vrijeme trajanja nadzora, imena ovlaštenih osoba koje su nadzor provele, razdoblje obuhvaćeno nadzorom, opis radnji, činjenica i dokaza provedenih u postupku po kojima su utvrđene nepravilnosti.
- (2) Zakonski zastupnik neprofitne organizacije iz članka 41. ovoga Zakona ima pravo podnijeti prigovor na zapisnik o nadzoru u roku od petnaest dana, računajući od dana primitka zapisnika.

- (3) Inspektor koji je obavio nadzor obavezan je u roku od petnaest dana od dana primitka prigovora dostaviti pisani odgovor zakonskom zastupniku neprofitne organizacije iz članka 41. ovoga Zakona.
- (4) Prigovor na zapisnik i odgovor na prigovor sastavni su dijelovi zapisnika o obavljenom nadzoru.

Mjere nadzora

Članak 44.

- (1) Inspektor financijskog nadzora koji je obavio nadzor ovlašten je poduzeti sljedeće:
 1. donijeti rješenje kojim nalaže otklanjanje nepravilnosti i utvrditi rok za otklanjanje nepravilnosti,
 2. donijeti rješenje o povratu sredstava u državni proračun, odnosno proračun jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave ako utvrdi nezakonito korištenje sredstava doznačenih iz državnog proračuna, proračuna jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave i drugih javnih izvora,
 3. ako utvrdi radnje za koje postoji osnovana sumnja o učinjenom kaznenom djelu, podnosi kaznenu prijavu nadležnom državnom odvjetništvu,
 4. ako utvrdi radnje kojima je ostvaren prekršaj, sastavlja optužni prijedlog kojeg odgovorna osoba Ministarstva financija podnosi nadležnom područnom uredu Porezne uprave,
 5. ako utvrdi razloge za sumnju na pranje novca ili financiranje terorizma u vezi s radom i djelatnosti subjekta nadzora ili s njima povezanih osoba, odnosno u financijskom poslovanju subjekta nadzora, o tome pisano obavještava Ured za sprječavanje pranja novca sukladno odredbama Zakona o sprječavanju pranja novca i financiranja terorizma.
- (2) Protiv rješenja iz stavka 1. točke 2. ovoga članka žalba nije dopuštena, ali se može pokrenuti upravni spor.
- (3) Subjekt nadzora kojem je izdano rješenje iz stavka 1. točke 1. ovoga članka dužan je u roku određenom rješenjem otkloniti utvrđene nepravilnosti te u roku od 8 dana od isteka roka određenog rješenjem o tome pisano izvijestiti Ministarstvo financija, uz dokaz o otklonjenim nepravilnostima.

X. PREKRŠAJNE ODREDBE

Članak 45.

- (1) Novčanom kaznom u iznosu od 5.000,00 kuna do 200.000,00 kuna kaznit će se za prekršaj neprofitna organizacija koja vodi dvojno knjigovodstvo, a novčanom kaznom u iznosu od 1.000,00 kuna do 50.000,00 kuna kaznit će se za prekršaj neprofitna organizacija koja vodi jednostavno knjigovodstvo ako:
 1. ne provodi samoprocjenu funkcioniranja sustava financijskog upravljanja i kontrola sukladno odredbama ovoga Zakona (članak 4. stavak 1.),
 2. ne izrađuje i/ili ne usvaja financijske planove sukladno odredbama ovoga Zakona (članak 5. stavci 1. i 3.),
 3. ne dostavi izvještaj o potrošnji proračunskih sredstava nadležnom tijelu državne uprave, odnosno jedinici lokalne i područne (regionalne) samouprave (članak 6. stavak 1.),

4. ne vodi poslovne knjige i ne sastavlja knjigovodstvene isprave i financijske izvještaje na hrvatskom jeziku i u valutnoj jedinici koja se primjenjuje u Republici Hrvatskoj (članak 10. stavak 3.),
 5. ne vodi poslovne knjige dvojnog knjigovodstva sukladno odredbama ovoga Zakona (članak 12. stavak 1.),
 6. ne unosi podatke u glavnu knjigu po unaprijed pripremljenom računskom planu (članak 12. stavak 4.),
 7. ne vodi poslovne knjige na način da se osiguraju ispravnost i kontrola unesenih podataka, i/ili čuvanje i mogućnost korištenja podataka, i/ili dobivanje uvida u promet i stanja na računima glavne knjige te vremenski slijed obavljenog unosa poslovnih događaja (članak 15. stavak 1.),
 8. vodi poslovne knjige za godinu koja nije jednaka kalendarskoj godini (članak 15. stavak 2.),
 9. ne otvori poslovne knjige sukladno odredbama ovoga Zakona (članak 15. stavak 3.),
 10. ne zaključi poslovne knjige sukladno odredbama ovoga Zakona (članak 16. stavak 1.),
 11. ne zaštiti poslovne knjige koje se vode na elektroničkom mediju sukladno odredbama ovoga Zakona (članak 16. stavak 2.),
 12. ne čuva dnevnik, glavnu knjigu i pomoćne knjige u rokovima i na način sukladno odredbama ovoga Zakona (članak 16. stavak 5.),
 13. ne čuva knjigu primitaka i izdataka, knjigu blagajne, knjigu ulaznih računa, knjigu izlaznih računa i popis dugotrajne nefinancijske imovine u rokovima i na način sukladno odredbama ovoga Zakona (članak 16. stavak 6.),
 14. ne čuva knjigovodstvene isprave u rokovima i na način sukladno odredbama ovoga Zakona (članak 18.),
 15. ne popiše imovinu i obveze sukladno odredbama ovoga Zakona (članak 20.),
 16. imovinu i obveze ne iskazuje po računovodstvenom načelu nastanka događaja (članak 22. stavak 6.),
 17. prihode i rashode ne priznaje uz primjenu računovodstvenog načela nastanka događaja (članak 26. stavak 1.),
 18. ne sastavlja i ne podnosi financijske izvještaje sukladno odredbama ovoga Zakona (članak 28. stavak 4.),
 19. ne objavi na svojim internetskim stranicama revizorsko izvješće o obavljenoj reviziji godišnjih financijskih izvještaja, odnosno o uvidu u financijske izvještaje za prethodnu godinu (članak 32. stavak 3.),
 20. ne upiše se u Registar neprofitnih organizacija (članak 34. stavak 1.),
 21. ne izvijesti o promjeni podataka unesenih u Registar neprofitnih organizacija (članak 35. stavak 1.),
 22. ne omogući nadzor ovlaštenoj osobi sukladno odredbama ovoga Zakona (članak 42.),
 23. ne otkloni utvrđene nepravilnosti i ne obavijesti Ministarstvo financija o učinjenom na način predviđen odredbama ovoga Zakona (članak 44. stavak 3.).
- (2) Novčanom kaznom u iznosu od 5.000,00 kuna do 20.000,00 kuna kaznit će se za prekršaj iz stavka 1. ovoga članka osoba zakonski zastupnik neprofitne organizacije koja vodi dvojno knjigovodstvo, a novčanom kaznom u iznosu od 1.000,00 kuna do 10.000,00 kuna kaznit će se za prekršaj iz stavka 1. ovoga članka osoba zakonski zastupnik neprofitne organizacije koja vodi jednostavno knjigovodstvo.
- (3) Novčanom kaznom u iznosu od 10.000,00 kuna do 50.000,00 kuna kaznit će se za prekršaj čelnik tijela državne uprave, odnosno jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave ako odobri isplatu neprofitnoj organizaciji koja nije upisana u Registar neprofitnih organizacija.

XI. PRIJELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE

Članak 46.

- (1) Prvi godišnji financijski izvještaji neprofitne organizacije koji se javno objavljuju putem Registra neprofitnih organizacija odnose se na 2013. godinu.
- (2) Godišnji financijski izvještaji za 2014. godinu sastavljaju se u skladu s Uredbom o računovodstvu neprofitnih organizacija, a prvi financijski izvještaji, propisani ovim Zakonom, sastavljaju se za izvještajna razdoblja od 1. siječnja 2015. godine.
- (3) Neprofitna organizacija upisana u Registar neprofitnih organizacija prije stupanja na snagu ovoga Zakona ne dostavlja prijavu za ponovni upis u Registar neprofitnih organizacija.
- (4) Neprofitna organizacija osnovana prije stupanja na snagu ovoga Zakona, a koja nije upisana u Registar neprofitnih organizacija, dužna je u roku 90 dana od dana stupanja na snagu ovoga Zakona dostaviti Ministarstvu financija prijavu za upis u Registar neprofitnih organizacija.
- (5) Neprofitna organizacija upisana u Registar neprofitnih organizacija prije stupanja na snagu ovoga Zakona, a koja nije obveznica primjene ovoga Zakona, dužna je u roku 90 dana od dana stupanja na snagu ovoga Zakona podnijeti prijavu za brisanje iz Registra neprofitnih organizacija.
- (6) Neprofitna organizacija iz stavka 4. ovoga članka koja ne podnese prijavu za brisanje iz Registra neprofitnih organizacija u roku predviđenim stavkom 5. ovoga članka, bit će brisana po sili zakona od strane Ministarstva financija.
- (7) Prvi godišnji financijski izvještaji koji se daju na uvid, odnosno revidiraju putem ovlaštenog revizora odnose se na 2015. godinu.
- (8) Prvi financijski planovi temeljem odredbi ovoga Zakona izrađuju se za razdoblje od 1. siječnja do 31. prosinca 2016. godine.

Članak 47.

- (1) Pravilnik o sustavu financijskog upravljanja i kontrola, izradi i izvršavanju financijskih planova neprofitnih organizacija iz članka 4. stavka 9. ovoga Zakona ministar financija donijet će u roku 90 dana od dana stupanja na snagu ovoga Zakona.
- (2) Pravilnik o izvještavanju u neprofitnom računovodstvu i Registru neprofitnih organizacija iz članka 6. stavka 3. ovoga Zakona i pravilnik o neprofitnom računovodstvu i računskom planu iz članka 9. stavka 5. ovoga Zakona ministar financija donijet će u roku 60 dana od dana stupanja na snagu ovoga Zakona.
- (3) Pravilnik o službenoj iskaznici i službenoj znački inspektora financijskog i proračunskog nadzora (Narodne novine, br. 125/2013) iz članka 40. stavka 4. ovoga Zakona uskladić će ministar financija s odredbama ovoga Zakona u roku 30 dana od dana stupanja na snagu ovoga Zakona.

Članak 48.

- (1) Danom stupanja na snagu ovoga Zakona prestaje važiti članak 2. stavak 5. Zakona o računovodstvu (Narodne novine, br. 109/2007 i 54/2013).
- (2) Danom stupanja na snagu ovoga Zakona prestaje važiti Uredba o računovodstvu neprofitnih organizacija (Narodne novine, br. 10/2008, 7/2009, 158/2013, 1/2014 i 44/2014).

Članak 49.

Ovaj Zakon objavit će se u Narodnim novinama, a stupa na snagu 1. siječnja 2015. godine.

O B R A Z L O Ž E N J E

I. RAZLOZI ZBOG KOJIH SE ZAKON DONOSI

Računovodstvo neprofitnih organizacija propisano je Uredbom o računovodstvu neprofitnih organizacija (Narodne novine, br. 10/2008, 7/2009, 158/2013, 1/2014 i 44/2014). Odredbe ove Uredbe uređuju područje: knjigovodstvenih isprava, poslovnih knjiga, organizacije knjigovodstva, obavljanje popisa imovine i obveza, načela iskazivanja imovine, obveza, vlastitih izvora, prihoda i rashoda, sadržaj i primjenu računskog plana, financijsko izvještavanje i druga područja koja se odnose na računovodstvo neprofitnih organizacija. Odredbe Uredbe o računovodstvu neprofitnih organizacija primjenjuju udruge i njihovi savezi, strane udruge, zaklade, fondacije, ustanove, političke stranke, komore, sindikati, vjerske i druge zajednice i sve druge pravne osobe kojima temeljni cilj osnivanja i djelovanja nije stjecanje dobiti/profita, za koje iz posebnih propisa proizlazi da su neprofitne organizacije i koje su upisane u Registru neprofitnih organizacija.

Višegodišnjom primjenom Uredbe uočena je potreba za uspostavljanjem zakonodavnog okvira kojim bi se propisao sustav dobrog financijskog upravljanja i kontrola, ne samo u dijelu računovodstva, već planiranja i programiranja, izrade financijskih planova i njihovog izvršavanja te izvještavanja. Nadalje, Uredba nije adekvatno odgovorila na zahtjeve za primjenom načela javnosti i transparentnosti, posebice u dijelu financijskog izvještavanja. Nacionalna strategija stvaranja poticajnog okruženja za razvoj civilnog društva od 2012.-2016., predviđela je izradu Zakona o računovodstvu neprofitnih organizacija kojim će se urediti i pitanja transparentnog uvida u trošenje sredstava iz javnih izvora dodijeljenih organizacijama civilnoga društva kao neprofitnim organizacijama. Strategija je također predviđela unapređenje statističkog praćenja organizacija civilnog društva uvođenjem obveza dostave financijskih izvještaja za neprofitne organizacije, ali prilagođeno visini prihoda i vrijednosti imovine. Nadalje, Akcijskim planom za provedbu inicijative Partnerstvo za otvorenu vlast u Republici Hrvatskoj za razdoblje 2012.-2013. zatraženo je da se kroz novi Zakon o računovodstvu neprofitnih organizacija uvede obveza javne objave financijskih izvještaja neprofitnih organizacija.

U Registar neprofitnih organizacija kojeg vodi Ministarstvo financija do sredine lipnja 2014. godine upisano je 26.362 neprofitne organizacije, od čega najveći broj udruga 23.617 (od 51.435 koliko ih je upisano u matični Registar udruga). U Registar neprofitnih organizacija je također upisano i 598 saveza udruga, 112 udruga poslodavaca, 24 strane udruge, 422 ustanove, 292 turističke zajednice, 282 sindikata, 227 umjetničkih organizacija, 137 zaklada, 199 vjerskih zajednica i pravnih osoba osnovanih od strane vjerskih zajednica, 96 političkih stranaka, 4 fundacije i 64 komore.

Navedene neprofitne organizacije iskazale su u Bilanci sa stanjem na dan 31. prosinca 2013. godine ukupnu imovinu od 37,3 milijarde kuna, od čega 21,8 milijardi kuna nefinancijske imovine, a 15,5 milijardi kuna financijske imovine. Od ukupno iskazane financijske imovine, 2,2 milijarde kuna nalazi se na računu kod banaka, a 2,1 milijarda kuna je u depozitu. Neprofitne organizacije iskazale su i 11,2 milijarde kuna obveza u Bilanci sa stanjem na dan 31. prosinca 2013. godine, od čega 6 milijardi kuna obveza po kreditima i zajmovima, a 1,2 milijarde kuna obveza za materijalne rashode. Neprofitne organizacije prenišle su u 2014. godinu ukupan višak iz 2013. godine i prethodnih godina u iznosu od 8,1 milijardu kuna (obračunska kategorija).

U zbrojnom Izvještaju o prihodima i rashodima svih neprofitnih organizacija koje su

dostavile izvještaje Ministarstvu financija za razdoblje 1. siječnja do 31. prosinca 2013. godine iskazan je godišnji prihod od 12 milijardi kuna, od čega su najznačajniji: prihodi po posebnim propisima iz proračuna (državnog i proračuna jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave) i donacije iz proračuna (državnog i proračuna jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave) u iznosu od 3,2 milijarde kuna, prihodi po posebnim propisima iz ostalih izvora 3,2 milijarde kuna, 1,8 milijardi kuna ostvareno je prihoda od prodaje roba i pružanja usluga na tržištu, 1,4 milijarde od članarina i članskih doprinosa, prihodi od imovine ostvareni su u iznosu od 550,7 milijuna kuna. U zbrojnom Izvještaju o prihodima i rashodima svih neprofitnih organizacija koje su dostavile izvještaje Ministarstvu financija za razdoblje od 1. siječnja do 31. prosinca 2013. godine iskazan je godišnji rashod od 11,4 milijarde kuna, od čega su najznačajniji materijalni rashodi u iznosu od 5,4 milijarde kuna, rashodi za radnike od 2,2 milijarde kuna i donacije od 1,8 milijardi kuna. U zbrojnom Izvještaju o prihodima i rashodima iskazano je stanje novčanih sredstava na početku 2013. godine u iznosu od 2,5 milijardi kuna, ukupni priljevi na novčane račune i blagajne tijekom 2013. godine u iznosu od 33,2 milijarde kuna, a ukupni odljevi od 33,4 milijarde kuna. Ukupni prosječni broj radnika na osnovi stanja krajem izvještajnog razdoblja u neprofitnim organizacijama koje su predale financijske izvještaje za 2013. godinu iznosio je 20.947.

II. PITANJA KOJA SE UREĐUJU OVIM ZAKONOM

Konačnim prijedlogom zakona o financijskom poslovanju i računovodstvu neprofitnih organizacija uređuje se okvir financijskog poslovanja i elementi računovodstvenog sustava neprofitnih organizacija. Poslovanje neprofitne organizacije treba se temeljiti na načelu dobrog financijskog upravljanja i kontrola te načelu javnosti i transparentnosti. Financijsko upravljanje i kontrole mogu se definirati kao sustav u kojem su financijski aspekti poslovanja neprofitne organizacije usmjereni i kontrolirani tako da podupiru realizaciju ciljeva organizacije. Adekvatni sustavi financijskog upravljanja i kontrola uspostavljeni su onda kada upravljačka struktura planira i organizira poslovanje na način da se pruža razumna sigurnost da uspješno upravlja rizicima i da se u realizaciji ciljeva sredstva, uključujući i sredstva članstva, koriste pravilno, etično, ekonomično, učinkovito i djelotvorno. Dakle, financijsko upravljanje i kontrole odnose se na upravljačku odgovornost u planiranju, programiranju, izradi financijskih planova i njihovoj realizaciji, računovodstvu i izvješćivanju kako bi se postigli postavljeni ciljevi i osigurala zaštita resursa od gubitaka, neadekvatnog korištenja i prijevara. Financijsko upravljanje i kontrole obuhvaćaju sve aspekte vezane uz prihode/primitke, rashode/izdatke, imovinu i obveze. Sustavi financijskog upravljanja i kontrola temelje se na pet međusobno povezanih komponenti unutarnjih kontrola, koje uključuju: kontrolno okruženje, upravljanje rizicima, kontrolne aktivnosti, informacije i komunikacije te praćenje i procjenu sustava.

Uvođenje načela javnosti i transparentnosti očituje se između ostaloga i kroz obvezu javne objave financijskih izvještaja svih neprofitnih organizacija kroz Registar neprofitnih organizacija kojeg vodi Ministarstvo financija. Ovo načelo očituje se i kroz obvezu objave revizorskog izvješća o obavljenoj reviziji godišnjih financijskih izvještaja (za neprofitne organizacije s ukupnim prihodom iznad 10 milijuna kuna), odnosno o uvidu u financijske izvještaje za prethodnu godinu (za neprofitne organizacije s ukupnim prihodom iznad 3 milijuna kuna).

Zbog potrebe da se statističkim podacima obuhvati cijeli neprofitni sektor, uvodi se obveza dostave financijskih izvještaja svim neprofitnim organizacijama, ali prilagođeno visini prihoda i vrijednosti imovine. Dio neprofitnih organizacija i nadalje će moći voditi jednostavno knjigovodstvo, ali će imati obvezu sastavljanja godišnjih financijskih izvještaja,

skraćenog sadržaja u odnosu na neprofitne organizacije koje vode dvojno knjigovodstvo te zadržavaju obvezu tromjesečnog izvještavanja.

Također, Uredbom o računovodstvu neprofitnih organizacija nisu mogle biti propisane prekršajne odredbe. Međutim, dosadašnja je praksa u provođenju Uredbe ukazala na potrebu njihova uvođenja. Novim zakonskim rješenjima sustavno će se urediti i pitanje prekršaja, poglavito u slučajevima ako neprofitna organizacija sukladno odredbama ovoga Zakona:

- ne provodi samoprocjenu funkcioniranja sustava financijskog upravljanja i kontrola,
- ne izrađuje i/ili ne usvaja financijske planove,
- ne dostavi izvještaj o potrošnji proračunskih sredstava nadležnom tijelu državne uprave, odnosno jedinici lokalne i područne (regionalne) samouprave,
- ne sastavlja knjigovodstvene isprave,
- ne unosi podatke u glavnu knjigu po unaprijed pripremljenom računskom planu,
- ne otvori i ne zaključi poslovne knjige,
- ne zaštiti poslovne knjige koje se vode na elektroničkom mediju,
- ne čuva dnevnik, glavnu knjigu, pomoćne knjige, knjigu primitaka i izdataka, knjigu blagajne, knjigu ulaznih računa, knjigu izlaznih računa i popis dugotrajne nefinancijske imovine i knjigovodstvene isprave,
- ne popiše imovinu i obveze,
- imovinu i obveze ne iskazuje po računovodstvenom načelu nastanka događaja,
- prihode i rashode ne priznaje uz primjenu računovodstvenog načela nastanka događaja,
- ne sastavlja i ne podnese financijske izvještaje,
- ne objavi na svojim internetskim stranicama revizorsko izvješće o obavljenoj reviziji godišnjih financijskih izvještaja, odnosno o uvidu u financijske izvještaje za prethodnu godinu,
- ne upiše se u Registar neprofitnih organizacija i ne izvijesti o promjeni podataka unesenih u Registar neprofitnih organizacija,
- ne omogući nadzor ovlaštenoj osobi i ne otkloni utvrđene nepravilnosti te ne obavijesti Ministarstvo financija o učinjenom.

Cilj je Konačnog prijedloga zakona o financijskom poslovanju i računovodstvu neprofitnih organizacija sveobuhvatno urediti sustav financijskog poslovanja, računovodstva te nadzora nad financijskim poslovanjem i računovodstvom neprofitnih organizacija.

Ovim se Konačnim prijedlogom zakona definiraju:

- obveznici primjene,
- načela sustava financijskog poslovanja,
- izrada i izvršavanje financijskih planova,
- izvještavanje o potrošnji proračunskih sredstava,
- računovodstvena načela i računovodstveni poslovi,
- poslovne knjige i knjigovodstvene isprave,
- obveza i provedba popisa imovine i obveza,
- način iskazivanja imovine, obveza i vlastitih izvora,
- priznavanje prihoda, rashoda, primitaka i izdataka,
- financijsko izvještavanje,
- revizija godišnjih financijskih izvještaja,
- Registar neprofitnih organizacija,
- javna objava godišnjih financijskih izvještaja te
- nadzor nad financijskim poslovanjem, računovodstvenim poslovima i predajom financijskih izvještaja.

III. OBJAŠNJENJE POJEDINAČNIH ODREDBI

Članak 1. dio je općih odredbi kojim se propisuje područje koje Zakon uređuje. Do donošenja ovoga Zakona primjenjuje se Uredba o računovodstvu neprofitnih organizacija koja, kao što iz samog naziva proizlazi, uređuje isključivo sustav računovodstva neprofitnih organizacija. Između ostaloga i njena je primjena ukazala na potrebu da se na jednom mjestu i jednim propisom uredi sustav financijskog poslovanja neprofitnih organizacija koji bi uključio ne samo računovodstvo, već i odredbe vezane uz izradu i izvršavanje financijskih planova, reviziju te nadzor nad poslovanjem neprofitnih organizacija.

Člankom 2. definirani su obveznici primjene odredbi ovoga Zakona. Obveznici jesu domaće i strane udruge i njihovi savezi, zaklade, fundacije, ustanove, umjetničke organizacije, komore, sindikati i sve druge pravne osobe kojima temeljni cilj osnivanja i djelovanja nije stjecanje dobiti, za koje iz posebnih propisa proizlazi da su neprofitnog karaktera. Osim navedenih neprofitnih organizacija, odredbe ovoga Zakona koje se odnose na vođenje poslovnih knjiga i upis u Registar neprofitnih organizacija primjenjuju se i na političke stranke. Na vjerske zajednice odnose se isključivo one odredbe Zakona koje uređuju obveznu dostavu izvještaja o potrošnji proračunskih sredstava, kontrole na licu mjesta od strane nadležnih tijela državne uprave i jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave koja su doznala proračunska sredstva te financijski nadzor sredstava iz javnih izvora definiran u glavi IX. ovoga Zakona.

Odredbe ovoga Zakona ne primjenjuju se na poduzetnike na koje se primjenjuju odredbe Zakona o računovodstvu, jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave, kao ni na proračunske korisnike upisane u Registru proračunskih i izvanproračunskih korisnika, a koji financijsko poslovanje i računovodstvo vode u skladu sa Zakonom o proračunu. Osim na navedene, odredbe se ne primjenjuju ni kod ustanova kojima su osnivači fizičke osobe. Oni su posebno istaknuti u ovom članku. Kako niti jednim propisom nije jasno i nedvojbeno naznačeno koje računovodstvo vode ovakve ustanove, dječji vrtići, škole i domovi za starije i nemoćne one su samoinicijativno odabirale voditi računovodstvo za neprofitne organizacije ili računovodstvo za poduzetnike.

Člankom 3. propisuju se načela kojih se u poslovanju trebaju pridržavati obveznici ovoga Zakona i to načelo dobrog financijskog upravljanja i kontrola te načelo javnosti i transparentnosti. Pri tome načelo dobrog financijskog upravljanja podrazumijeva ekonomično, učinkovito i djelotvorno poslovanje neprofitne organizacije, dok načelo javnosti i transparentnosti znači obvezu osiguranja javnosti u područjima primjene ovoga Zakona koje se odnose na financijsko izvještavanje.

Članak 4. propisuje da neprofitne organizacije, ali samo one koje su obveznici dvojnog knjigovodstva, moraju provoditi samoprocjenu učinkovitog i djelotvornog funkcioniranja sustava financijskog upravljanja i kontrola. Financijsko upravljanje i kontrole su sustav unutarnjih kontrola kojim se, upravljajući rizicima, osigurava razumna sigurnost da će se u ostvarivanju ciljeva neprofitne organizacije sredstva koristiti namjenski, etično, ekonomično, djelotvorno i učinkovito.

Važnost dobrog funkcioniranja sustava financijskog upravljanja i kontrola je neupitna. Međutim, svakako treba istaknuti da su se pristupanjem Republike Hrvatske Europskoj uniji otvorile mogućnosti za korištenje sredstava iz fondova Europske unije i za veliki dio neprofitnih organizacija koje mogu biti potencijalni korisnici tih sredstava. Obzirom na

obveze koje se moraju ispuniti prije i pri korištenju fondova Europske unije, od potencijalnih korisnika sredstava iz fondova Europske unije zahtijeva se izgrađen i transparentan sustav financijskog upravljanja i kontrola.

Ministar financija pravilnikom će utvrditi način provođenja samoprocjene funkcioniranja sustava financijskog upravljanja i kontrola neprofitnih organizacija uzimajući u obzir visinu prihoda, vrijednost imovine i pravni oblik neprofitne organizacije.

Člankom 5. uvodi se obveza izrade financijskih planova za neprofitne organizacije koje su obveznici vođenja dvojnog knjigovodstva. Planiranje je osnova svakog dugoročnog razmišljanja i temelj za uspješno poslovanje neprofitne organizacije. Rezultat svakog procesa planiranja je plan. Uredbom o računovodstvu neprofitnih organizacija nije bila utvrđena obveza donošenja financijskih planova, stoga su tu obvezu neprofitne organizacije najčešće uređivale statutom i drugim propisima kojima se uređuje njihov ustroj te djelovanje. Međutim, zbog važnosti koje proces planiranja ima u poslovanju neprofitnih organizacija, Zakonom se propisuje obveza izrade financijskih planova koji se sastoje od plana prihoda i rashoda, plana zaduživanja i otpлата te obrazloženja financijskog plana. Financijski plan podnosi se na usvajanje najvišem tijelu neprofitne organizacije, odnosno tijelu koje je temeljem statuta neprofitne organizacije za to ovlašteno. Zakonski predstavnik odgovoran je za zakonito i pravilno izvršavanje financijskog plana. Ministar financija pravilnikom propisuje metodologiju izrade financijskog plana, izmjena i dopuna financijskog plana te način i uvjete izvršavanja financijskog plana.

Članak 6.

Neprofitne organizacije koje ostvaruju sredstva iz državnog proračuna i proračuna jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave dužne su nadležnom tijelu državne uprave, jedinici lokalne i područne (regionalne) samouprave, odnosno drugom nadležnom tijelu javne vlasti dostaviti izvještaj o potrošnji proračunskih sredstava. Nadležna tijela i jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave imaju pravo vršiti kontrole na licu mjesta o utrošku sredstava iz državnog proračuna i proračuna jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave. Trenutno, kontrole na licu mjesta za pojedinačne isplate neprofitnim organizacijama iznad 20.000,00 kuna predstavljaju standard dobrog sustava financijskih kontrola utvrđen Upitnikom o fiskalnoj odgovornosti na temelju kojeg svi proračunski i izvanproračunski korisnici te jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave sastavljaju izjave o fiskalnoj odgovornosti. Ministar financija pravilnikom utvrđuje minimalan sadržaj i rokove dostave izvještaja o potrošnji proračunskih sredstava.

Članak 7.

Računovodstvo neprofitnih organizacija mora se temeljiti na računovodstvenim načelima točnosti, istinitosti, pouzdanosti i pojedinačnom iskazivanju pozicija. Načelo točnosti znači da svaka informacija koja se objavi u financijskom izvještaju istinito iskazuje transakcije i druge poslovne događaje. Pouzdanom se smatra svaka informacija u financijskom izvještaju u kojoj nema značajne pogreške i pristranosti, odnosno kad vjerno odražava ono što predstavlja. Osiguravanje prikazivanja podataka pojedinačno po vrstama prihoda, rashoda, kao i o stanju imovine, obveza i vlastitih izvora karakteristika je načela pojedinačnog iskazivanja pozicija.

Člankom 8. kao računovodstvene poslove definira prikupljanje i obradu podataka na temelju knjigovodstvenih isprava, pripremu i vođenje poslovnih knjiga, pripremu i sastavljanje financijskih izvještaja te prikupljanje i obradu financijskih podataka za statističke, porezne i druge potrebe. Neprofitnim organizacijama propisuje se obveza prikupljanja podataka i

sastavljanja knjigovodstvenih isprava, vođenja poslovnih knjiga te sastavljanje financijskih izvještaja na način da je moguće provjeriti poslovne događaje, utvrditi financijski položaj kao i uspješnost poslovanja neprofitne organizacije poštujući pri tome temeljna načela urednog knjigovodstva.

Člankom 9. propisano je da neprofitne organizacije svoje knjigovodstvo moraju voditi prema načelu dvojnog knjigovodstva, a prema rasporedu računa iz računskog plana propisanog za neprofitne organizacije. Prema načinu knjiženja poslovnih promjena, načelima na kojima se temelje, cilju koji se želi ostvariti i poslovnim knjigama koje se vode, dva su temeljna sustava knjigovodstva: jednostavno i dvojno knjigovodstvo. Osnovno obilježje dvojnoga knjigovodstva jest da se svaku poslovnu promjenu obvezno evidentira usporedno na dva različita računa iz računskog plana, a na kojima uzrokuje promjene suprotne prirode. Dvojno knjigovodstvo omogućava automatsku kontrolu budući da je iznos proknjižen na dugovnoj strani računa jednak iznosu proknjiženom na potražnoj strani.

Neprofitna organizacija čija je imovina u prethodne tri godine uzastopno imala vrijednost manju od 230.000,00 kuna, a njen godišnji prihod ostvaren u istom razdoblju iznosio manje od 230.000,00 kuna, nije u obvezi vođenja dvojnog knjigovodstva i primjene računovodstvenog načela nastanka događaja ako zakonski predstavnik donese Odluku o vođenju jednostavnog knjigovodstva i primjeni novčanog računovodstvenog načela. Riječ je o kumulativnom, a ne alternativnom kriteriju. Odluka se donosi u roku predviđenom za podnošenje godišnjih financijskih izvještaja za prethodnu poslovnu godinu i važeća je do opoziva.

U praksi je uočeno da postoje i one neprofitne organizacije koje zadovoljavaju uvjete za vođenje jednostavnog knjigovodstva, ali se odlučuju za dvojno. Da ih se dodatno ne optereti zahtjevima koje ovaj Zakon stavlja pred obveznike vođenja dvojnog knjigovodstva, i time odvraći od njegovog vođenja, ovim je člankom takvim neprofitnim organizacijama propisana isključivo obveza sastavljanja i dostave financijskih izvještaja, kao da je riječ o obveznicima vođenja dvojnog knjigovodstva.

Pri vođenju jednostavnog knjigovodstva, u poslovnim knjigama se iskazuju poslovne promjene tek kada nastanu prometi gotovog novca te prihodi i rashodi prema novčanom načelu. Novčano računovodstveno načelo znači da se učinci transakcija i ostalih događaja priznaju ne kada nastanu, već kada se primi ili isplati novac i/ili novčani ekvivalent. Ministar financija pravilnikom propisuje način vođenja jednostavnog računovodstva i primjenu novčanog računovodstvenog načela.

Člankom 10. propisano je kako se poslovne knjige, knjigovodstvene isprave i financijski izvještaji vode, odnosno sastavljaju na hrvatskom jeziku i izražavaju u valutnoj jedinici koja se primjenjuje u Republici Hrvatskoj.

Člankom 11. propisana je odgovornost zakonskog zatupnika za ustroj i zakonito poslovanje i vođenje računovodstvenih poslova, koji se mogu povjeriti drugoj stručnoj pravnoj ili fizičkoj osobi.

Člankom 12. utvrđuju se poslovne knjige koje neprofitne organizacije moraju voditi. Poslovne knjige jesu: dnevnik, glavna knjiga i pomoćne knjige. Dnevnik je poslovna knjiga u koju se knjigovodstvene promjene unose slijedom vremenskog nastanka. Glavna knjiga je

sustavna knjigovodstvena evidencija poslovnih događaja koje su nastale na imovini, obvezama, vlastitim izvorima te prihodima i rashodima. Unos podataka u glavnu knjigu provodi se po unaprijed pripremljenom računskom planu za neprofitne organizacije. Računskim planom za neprofitne organizacije utvrđene su bročane oznake i nazivi pojedinih računa po kojima su neprofitne organizacije obvezne knjigovodstveno iskazivati imovinu, obveze i izvore vlasništva te prihode i rashode. Računi iz računskog plana su razvrstani na: razrede, skupine, podskupine i odjeljke. Odjeljci iz računskog plana mogu se raščlanjivati, prema potrebama, na analitičke i podanalitičke račune. Raščlanjivanje odjeljaka u računskom planu obavlja se po dekadnom sustavu. Raspored, sadržaj i primjenu računa u računskom planu propisuje ministar financija pravilnikom.

Članak 13. propisuje da obveznici primjene jednostavnog knjigovodstva (neprofitne organizacije koje ispunjavaju uvjete iz članka 9. stavka 2. ovoga Zakona) vode knjigu blagajne, knjigu primitaka i izdataka, knjigu ulaznih računa i knjigu izlaznih računa te popis dugotrajne imovine. Ministar financija pravilnikom propisuje minimalni sadržaj knjige primitaka i izdataka, popisa dugotrajne nefinancijske imovine i knjige primitaka iz proračuna i izdataka.

Člankom 14. propisuju se pomoćne knjige koje, uz glavnu knjigu, vode neprofitne organizacije koje su obveznice vođenja dvojnog knjigovodstva. Pomoćne knjige jesu analitičke knjigovodstvene evidencije poslovnih događaja koji su u glavnoj knjizi iskazani sintetički kao i druge pomoćne evidencije o stanju i promjenama imovine i obveza za potrebe nadzora i praćenja poslovanja. Obvezne pomoćne knjige jesu: knjiga dugotrajne nefinancijske imovine, u kojoj je imovina iskazana po vrsti, količini i vrijednosti (nabavnoj i otpisanoj); knjiga kratkotrajne nefinancijske imovine, u kojoj se zalihe materijala, proizvoda i robe iskazuju po vrsti, količini i vrijednosti; knjiga financijske imovine i obveza u kojoj se iskazuju potraživanja i obveze (po subjektima, računima, pojedinačnim iznosima, rokovima dospelosti, zateznim kamatama i dr.), primljeni i izdani vrijednosni papiri te drugi financijski instrumenti (po vrstama, subjektima, pojedinačnim vrijednostima, dospelosti, stanjima), potraživanja i obveze po osnovi primljenih zajmova i kredita te danih zajmova (po vrstama, subjektima, pojedinačnim vrijednostima, dospelosti, stanjima i obračunatim kamatama); knjiga (dnevnik) blagajni (kunska, devizna, porto i druge); i evidencija putnih naloga i korištenja službenih vozila. Osim navedenih obveznih pomoćnih knjiga, neprofitne organizacije vode i evidenciju danih i primljenih jamstava i garancija, knjigu izlaznih računa, knjigu ulaznih računa te ostale pomoćne evidencije prema posebnim propisima i prilagođene njihovim potrebama. Navedene posebne pomoćne knjige i analitičke evidencije ne moraju se voditi ako se izravnim raščlanjivanjem stavki glavne knjige osiguravaju potrebni podaci.

Člankom 15. propisano je vođenje poslovnih knjiga na način da osiguraju kontrolu i ispravnost unesenih podataka, čuvanje i mogućnost korištenja podataka, dobivanje uvida u promet i stanja na računima glavne knjige te vremenski slijed obavljenog unosa poslovnih događaja. Za te potrebe propisano je da se poslovne knjige vode za poslovnu godinu, koja je jednaka kalendarskoj godini, a otvaraju se na početku poslovne godine ili danom osnivanja. Pri tome početna stanja glavne knjige na početku poslovne godine moraju biti ista kao zaključna stanja na kraju prethodne poslovne godine.

Članak 16. uređuje zaključivanje i čuvanje poslovnih knjiga. Poslovne knjige zaključuju se na kraju svake poslovne godine. Ako se poslovne knjige vode kao elektronički zapis, glavna knjiga se nakon zaključivanja na kraju poslovne godine mora zaštititi na način da u istoj nije moguća izmjena pojedinih ili svih njezinih dijelova ili listova, da je istu moguće u svakom

trenutku otisnuti na papir te se mora potpisati elektroničkim potpisom sukladno propisu koji uređuje elektronički potpis. U suprotnom se ispisuju na papir i uvezuju u roku 120 dana od isteka poslovne godine na koju se odnose. Ispisane i uvezane poslovne knjige potpisuje osoba koja je ovlaštena za zastupanje. Rokovi čuvanja poslovnih knjiga ovise o njihovoj vrsti te se tako dnevnik i glavna knjiga čuvaju najmanje jedanaest godina dok se pomoćne knjige čuvaju najmanje sedam godina. Knjiga primitaka i izdataka koju vode neprofitne organizacije obveznici jednostavnog knjigovodstva čuva se najmanje jedanaest godina, dok se knjiga blagajne, knjiga ulaznih i izlaznih računa te popis dugotrajne nefinancijske imovine čuvaju najmanje sedam godina. Rokovi čuvanja počinju teći od zadnjeg dana poslovne godine na koju se odnose.

Članak 17. uređuje knjiženje i evidentiranje poslovnih događaja u poslovnim knjigama te knjigovodstvene isprave. Knjiženje se može temeljiti samo na vjerodostojnim, istinitim, urednim i prethodno kontroliranim knjigovodstvenim ispravama. Knjigovodstvena isprava jest pisani dokument ili elektronički zapis o nastalom poslovnom događaju. Vjerodostojna je ona isprava koja potpuno i istinito odražava nastali poslovni događaj. Knjigovodstvena isprava smatra se urednom ukoliko se iz nje nedvosmisleno može utvrditi mjesto i vrijeme njezina sastavljanja kao i njezin materijalni sadržaj, što znači narav, vrijednost i vrijeme nastanka poslovnog događaja povodom kojeg je sastavljena. Knjigovodstvena isprava sastavlja se u jednom primjerku ili više primjeraka. Ako se sastavlja u jednom primjerku, takva isprava može se otpremiti ako su podaci iz takve isprave stalno dostupni. Osim isprave u elektroničkom ili pisanom obliku knjigovodstvenom ispravom smatra se i isprava primljena telekomunikacijskim putem, preslika izvorne isprave ili isprava na elektroničkom zapisu ako je na ispravi navedeno mjesto čuvanja izvorne isprave, odnosno razlog upotrebe preslike i potpisana je od zakonskog predstavnika neprofitne organizacije ili osobe na koju je prenesena ovlast.

Članak 18. propisuje način i rokove čuvanja knjigovodstvenih isprava. Čuvaju se kao izvorne isprave, na nositelju elektroničkog zapisa ili nositelju mikrografske obrade. Ukoliko drugim propisima nije drugačije određeno, isplatne liste ili analitička evidencija o plaćama za koje se plaćaju obvezni doprinosi čuvaju se trajno. Zakon o doprinosima propisuje kako je obveznik obračunavanja doprinosa, u ovom slučaju to je neprofitna organizacija, dužan knjigovodstvenu i izvanknjigovodstvenu dokumentaciju o iznosima osnovica prema kojima su obračunani doprinosi, o vrstama doprinosa i iznosima obračunanih i uplaćenih doprinosa te o razdoblju na koje se obveza odnosi čuvati u rokovima koji su propisani posebnim propisima. Isprave na temelju kojih su uneseni podaci u glavne knjige i knjigu primitaka i izdataka čuvaju se najmanje jedanaest godina, a isprave na temelju kojih su uneseni podaci u pomoćne knjige te knjige blagajne, knjige ulaznih i izlaznih računa te popis dugotrajne nefinancijske imovine koje vode članovi predstavničkih tijela najmanje sedam godina. Time je osigurano da se u svakom trenu mogu provjeriti podaci uneseni u poslovne knjige. Kao i kod čuvanja poslovnih knjiga, i kod knjigovodstvenih isprava rok za čuvanje počinje teći zadnjeg dana poslovne godine na koju se odnose poslovne knjige u koje su isprave unesene.

Člancima 19. - 21. propisuje se obveza i način obavljanja popisa imovine i obveza. Godišnji popis imovine i obveza, jedna je od propisanih obveza, ali na koju ne treba gledati samo kao na potrebu njenom formalnom udovoljavanju. Popis uistinu najviše koristi samim obveznicima, kao mjera usklađenja stvarnog i knjigovodstvenoga stanja, koja između ostaloga osigurava i vjerodostojnost godišnjih financijskih izvještaja. Popis imovine i obveza mora se obaviti na početku poslovanja uz navođenje njihovih pojedinačnih vrijednosti u količinama i u novčanom iznosu. Osim na početku poslovanja, neprofitne organizacije su dužne popisati

imovinu i obveze najmanje jednom godišnje i to na kraju svake poslovne godine sa stanjem na datum bilance, a radi usklađenja knjigovodstvenog sa stvarnim stanjem. Iznimka su neprofitne organizacije koje obavljaju knjižničku djelatnost, koje popis knjiga i knjižnične građe mogu obaviti u roku koji nije duži od tri godine. Izvanredno popis imovine i obveza mora se obaviti u slučajevima statusnih promjena, otvaranja stečajnog postupka ili pokretanja postupka likvidacije. Zakonski zastupnik osniva povjerenstvo za popis, određuje datum popisa, rokove obavljanja popisa i dostavljanja izvještaja s priloženim popisnim listama. Podaci o popisu unose se pojedinačno u naturalnim, odnosno novčanim izrazima u popisne liste. Popisne liste jesu knjigovodstvene isprave čiju vjerodostojnost potpisima potvrđuju članovi popisnog povjerenstva. Nakon obavljenog popisa, povjerenstvo obvezno sastavlja izvještaj na temelju popisnih lista i svojih zapažanja i predaje ga zakonskom zastupniku. Temeljem izvještaja i priloženih popisnih lista zakonski zastupnik odlučuje o: nadoknađivanju utvrđenih manjkova, priznavanju i evidentiranju utvrđenih viškova, otpisu nenaplativih i zastarjelih potraživanja i obveza, rashodovanju sredstava, opreme i sitnog inventara te o mjerama protiv osoba odgovornih za manjkove, oštećenja, neusklađenost knjigovodstvenog i stvarnog stanja, zastaru i nenaplativost potraživanja i slično.

Člankom 22. definiraju se imovina, obveze i vlastiti izvori koji određuju financijski položaj neprofitnih organizacija. Imovina se definira kao resurs koji neprofitna organizacija kontrolira kao rezultat prošlih događaja i od kojih se očekuju buduće koristi u obavljanju djelatnosti, a klasificira se po svojoj vrsti, trajnosti i funkciji u obavljanju djelatnosti. Obveze jesu neizmirena dugovanja proizašla iz prošlih događaja, za čiju namiru se očekuje odljev resursa, a klasificiraju se prema namjeni i ročnosti. I imovina i obveze iskazuju se po računovodstvenom načelu nastanka događaja. Vlastiti izvori jesu ostatak vrijednosti imovine nakon odbitka svih obveza. Tuda imovina koja se nalazi kod neprofitne organizacije prati se u izvanbilančnoj evidenciji.

Člankom 23. propisuje se način iskazivanja imovine, kao i podjela na vrste imovine ovisno o vijeku upotrebe. Imovina se početno iskazuje po trošku nabave, nabavnoj vrijednosti, odnosno, po procijenjenoj vrijednosti. Ovisno o vijeku upotrebe razlikujemo dugotrajnu imovinu i kratkotrajnu imovinu. Dugotrajna imovina je financijska i nefinancijska imovina čiji je vijek upotrebe duži od jedne godine te koja duže od jedne godine zadržava isti pojavni oblik. Dugotrajna nefinancijska materijalna imovina čiji je pojedinačni trošak nabave (nabavna vrijednost) niži od 3.500,00 kuna može se otpisati jednokratno, stavljanjem u upotrebu, uz obvezu pojedinačnog ili skupnog praćenja u korisnom vijeku upotrebe. Ako se radi o imovini namijenjenoj za obavljanje djelatnosti ili daljnjoj prodaji u roku kraćem od godinu dana riječ je o kratkotrajnoj nefinancijskoj imovini. Trošak nabave, odnosno nabavnu vrijednost, nefinancijske imovine čini kupovna cijena uvećana za carine, nepovratne poreze, troškove prijevoza kao i sve druge troškove koji se mogu izravno dodati troškovima nabave i osposobljavanja za početak upotrebe.

Članak 24. definira način amortizacije vrijednosti dugotrajne nefinancijske imovine pri čemu se vrijednost pojedinog predmeta amortizira, odnosno ispravlja linearnom metodom u korisnom vijeku upotrebe. Navedeno nije novost u odnosu na dosadašnji način obračuna amortizacije sukladno odredbama Uredbe o računovodstvu neprofitnih organizacije. Osnovica za ispravak vrijednosti jest njen početni ili revalorizirani trošak nabave (nabavna vrijednost) odnosno procijenjena vrijednost. Zemljišta, obnovljiva prirodna bogatstva, knjige, umjetnička djela i ostale izložbene vrijednosti te plemeniti metali i ostale pohranjene vrijednosti u pravilu se ne amortiziraju odnosno ne ispravlja se. Pravilnikom kojim se propisuje raspored, sadržaj

i primjena računa u računskom planu propisuju se i stope amortizacije prema skupinama dugotrajne imovine te procijenjeni korisni vijek upotrebe dugotrajne imovine.

Člankom 25. propisuje se obveza revalorizacije dugotrajne imovine primjenom koeficijenta porasta cijena proizvođača industrijskih proizvoda ako je inflacija mjerena istim koeficijentom u prethodne tri godine kumulativno veća od 30%. Učinak revalorizacije dugotrajne imovine pripisuje se vlastitim izvorima.

Člancima 26. i 27. propisuje se način iskazivanja prihoda i primitaka te rashoda i izdataka. Prihodi i rashodi priznaju se uz primjenu računovodstvenog načela nastanka događaja. Primjena ovog računovodstvenog načela nastavak je dosadašnjeg postupanja koje je utvrđeno Uredbom o računovodstvu neprofitnih organizacija. Računovodstveno načelo nastanka događaja znači da se učinci transakcija i ostalih događaja priznaju kada nastanu.

Ovaj Zakon, kao i Uredba o računovodstvu neprofitnih organizacija definira recipročne i nerekipročne prihode uzimajući u obzir specifičnosti financiranja neprofitnih organizacija putem članarina, donacija, pomoći i sl. Recipročni prihodi (prihodi na temelju isporučenih dobara i usluga) priznaju se u izvještajnom razdoblju na koje se odnose pod uvjetom da se mogu izmjeriti neovisno o naplati, dok se nerekipročni prihodi (donacije, članarine, pomoći, doprinosi i ostali slični prihodi) priznaju u izvještajnom razdoblju na koje se odnose pod uvjetom da su raspoloživi (naplaćeni) najkasnije do trenutka predočavanja financijskih izvještaja za isto razdoblje. Donacije povezane s izvršenjem ugovorenih programa (projekata i aktivnosti) priznaju se u bilanci kao odgođeni prihod uz priznavanje u prihode izvještajnog razdoblja razmjerno troškovima provedbe ugovorenih programa (projekata i aktivnosti), donacije povezane s nefinancijskom imovinom koja se amortizira priznaju se u bilanci kao odgođeni prihod uz priznavanje u prihode izvještajnog razdoblja na sustavnoj osnovi razmjerno troškovima upotrebe nefinancijske imovine u razdoblju korištenja.

Način priznavanja rashoda također se ne mijenja u odnosu na dosadašnje postupanje. Rashodi se priznaju u izvještajnom razdoblju na koje se odnose neovisno o plaćanju, a rashodi za utrošak kratkotrajne nefinancijske imovine u trenutku stvarnog utroška, odnosno prodaje. Troškovi nabave dugotrajne imovine se kapitaliziraju, a u rashode priznaju tijekom korisnog vijeka upotrebe. Dakle, rashod u vezi s nabavom dugotrajne nefinancijske imovine iskazuje se prema sustavnom trošenju vrijednosti nabavljene imovine.

Člankom 28. obveznicima sastavljanja financijskih izvještaja definirane su neprofitne organizacije, a financijske izvještaje podnose Ministarstvu financija. Ministarstvo financija može ovlastiti drugu instituciju za zaprimanje i obradu financijskih izvještaja. Tako je u 2014. godini za poslove prikupljanja i obrade financijskih izvještaja Ministarstvo financija ovlastilo Financijsku agenciju (FINA).

Neprofitne organizacije sastavljaju i podnose financijske izvještaje na razini pravne osobe s uključenim podacima o poslovanju njenih organizacijskih dijelova. Navedena odredba unesena je u Zakon iz uputa Ministarstva financija upućenih neprofitnim organizacijama koje u svom sastavu imaju organizacijske jedinice koje nemaju pravnu osobnost, a u čijim su financijskim izvještajima u počecima primjene Uredbe o računovodstvu neprofitnih organizacija (2008. i 2009. godina) uočene nepravilnosti vezane uz vođenje računovodstva i predaje financijskih izvještaja. Obveza je neprofitne pravne osobe da u financijskim izvještajima iskaže objedinjene podatke za neprofitnu organizaciju u cijelosti uzimajući u obzir i središnjicu i organizacijske jedinice. Ovakav izvještaj mora obuhvatiti podatke iz

jedinstvene glavne knjige, a organizacija računovodstva ustrojava se na način da je poslovanje i središnjice i organizacijskih jedinica vidljivo u jednoj glavnoj knjizi, odnosno na razini neprofitne pravne osobe. Način na koji organizacijske jedinice dostavljaju podatke za evidencije u jedinstvenoj glavnoj knjizi određuje se statutom i drugim internim propisima neprofitnih pravnih osoba. Iz navedenog proizlazi kako organizacijske jedinice ne mogu samostalno sastavljati i predavati financijske izvještaje za eksterno izvještavanje. Ovo se primjenjuje isključivo u slučaju kada organizacijske jedinice neprofitnih pravnih osoba imaju svoj transakcijski račun (žiro račun). Podatke za knjigovodstvene evidencije osiguravaju po nastanku poslovnog događaja na način kako je to uređeno u internim aktima neprofitne pravne osobe. Financijski izvještaji sastavljaju se i predaju isključivo za neprofitnu organizaciju u cjelini (središnjicu i organizacijske dijelove).

Neprofitna organizacija koja tijekom poslovne godine nije imala poslovnih događaja, niti u poslovnim knjigama ima podatke o imovini i obvezama, dužna je u roku propisanom za predaju godišnjih financijskih izvještaja Ministarstvu financija dostaviti izjavu o neaktivnosti za prethodnu poslovnu godinu.

Člancima 29. i 30. dana je definicija i razdoblja sastavljanja financijskih izvještaja neprofitnih organizacija, izuzev neprofitnih organizacija koje vode jednostavno knjigovodstvo. To su izvještaji o stanju i strukturi, te promjenama u vrijednosti i obujmu imovine, obveza, vlastitih izvora, prihoda i rashoda. Financijski izvještaji neprofitnih organizacija sastavljaju se za razdoblja u tijeku poslovne godine i za tekuću poslovnu godinu. Razdoblja izvještavanja i vrste financijskih izvještaja za one neprofitne organizacije koje vode dvojno knjigovodstvo neće se značajno mijenjati u odnosu na obvezu izvještavanja utvrđenu Uredbom o računovodstvu neprofitnih organizacija, izuzev manjih promjena u sadržaju izvještaja zbog promjena računskog plana.

Financijski izvještaj neprofitnih organizacija koje vode jednostavno knjigovodstvo jest godišnji izvještaj o primicima i izdacima.

Ministar financija pravilnikom o financijskom izvještavanju i Registru neprofitnih organizacija propisuje oblik i sadržaj financijskih izvještaja i izjave o neaktivnosti, razdoblja za koja se sastavljaju, obvezu i rokove njihova podnošenja.

Članak 31. propisano je postupanje u slučaju statusnih promjena spajanja, pripajanja i podjele neprofitne organizacije. U slučaju spajanja, pripajanja i/ili podjele neprofitne organizacije potrebno je predati financijske izvještaje za poslovnu godinu s datumom koji prethodi datumu statusne promjene.

Članak 32. obvezuje neprofitne organizacije koje su u prethodnoj godini imale ukupan prihod iznad 10 milijuna kuna na godišnje revidiranje financijskih izvještaja, a one manje, s prihodom od 3 do 10 milijuna, na davanje financijskih izvještaja na uvid, što iziskuje puno manje troškove. Budući da je revizija financijskih izvještaja administrativno zahtjevan postupak koji je zbog toga i prilično skup (ako se radi kako treba), u državama Europske unije odnedavno se popularizira postupak Uvida za manje subjekte za koje nacionalna zakonodavstva ipak žele da su pod kontrolom, a za koje, s obzirom na cijenu, nije optimalno da se radi revizija. S tog temelja je 2013. godine značajno unaprijeđen standard 2400 koji regulira Uvid. Uvid (Review) je postupak kojem je cilj da se stekne ograničeno uvjerenje da su financijski izvještaji (kao cjelina) bez značajnih pogrešnih prikazivanja. Pri ovom postupku revizor uglavnom koriste analitičke postupke i metodu upita koji trebaju omogućiti revizoru

da zaključi da financijski izvještaji nisu u značajnim odrednicama sastavljeni u skladu s primjenjivim okvirom.

Revizorsko izvješće su obvezne objaviti do 30. lipnja tekuće godine na svojim internetskim stranicama.

Sindikati i udruge poslodavaca izuzeti su od obveze objave revizorskog izvješća o obavljenoj reviziji godišnjih financijskih izvještaja, odnosno o uvidu u financijske izvještaje za prethodnu godinu. Sindikati i udruge poslodavaca nisu izuzeti od obveze revidiranja financijskih izvještaja ako udovoljavaju uvjetima iz ovoga članka, ali su zbog primjene konvencija Međunarodne organizacije rada, izuzeti od javne objave revizorskog izvješća.

Od ukupno 26.362 neprofitne organizacije upisane u Registar neprofitnih organizacija, a na temelju podataka iz baze godišnjih financijskih izvještaja neprofitnih organizacija koju vodi Ministarstvo financija, u 2013. godini 126 neprofitnih organizacija su ostvarile ukupne prihode iznad 10 milijuna kuna, dok ih je 286 ostvarilo ukupne prihode od 3 do 10 milijuna kuna. Procijenjeni trošak revizije za neprofitne organizacije iznad 10 milijuna kuna iznosi 60.000,00 kuna bez PDV-a, a procijenjeni troškovi uvida u financijske izvještaje za neprofitne organizacije od 3 do 10 milijuna kuna iznosi 30.000,00 kuna bez PDV-a. Cijene revizije i uvida ovise o visini imovine, visini prihoda, broju transakcija, djelatnosti, riziku, kvaliteti računovodstva i slično. Dio neprofitnih organizacija, posebice onih iznad 10 milijuna kuna i do sada je revidirao godišnje financijske izvještaje putem ovlaštenih revizora.

Članak 33.

Već je 2008. godine, odnosno tijekom prve godine primjene nove Uredbe o računovodstvu neprofitnih organizacija (Narodne novine, br. 10/2008, 7/2009, 158/2013, 1/2014 i 44/2014) uočena potreba za većom i ažurnijom kontrolom dostave financijskih izvještaja neprofitnih organizacija Ministarstvu financija i Državnom uredu za reviziju za što je bilo potrebno osigurati cjelovite podatke o obveznicima primjene neprofitnog računovodstva. S tim ciljem razmišljalo se i o povezivanju postojećih matičnih registara (Registra udruga, Registra zaklada, Registra pri trgovačkom sudu i ostalih matičnih registara). Uz informatičku i cjenovnu zahtjevnost takvoga projekta, ključni argument zbog kojeg se odlučilo na ustrojavanje novog registra, pod nazivom Registar neprofitnih organizacija (u daljnjem tekstu: Registar), leži u činjenici da postojeći registri ne sadrže elemente dostatne za praćenje financijskih podataka neprofitnih organizacija na razini sektora, kao cjeline. Ustrojavanje i obveza upisa neprofitnih organizacija u sam Registar propisana je prvim izmjenama i dopunama Uredbe u 2009. godini. Za upis je potrebno ispuniti Obrazac: RNO dostupan na stranicama Ministarstva financija. Prilikom upisa, Ministarstvo financija dodjeljuje RNO broj bez kojeg nije moguća predaja financijskih izvještaja ako je neprofitna organizacija obveznik predaje izvještaja prema kriterijima iz Uredbe. U slučaju promjene podataka unesenih u Registar, što uključuje i obvezu sastavljanja i predaje financijskih izvještaja, izvještava se Ministarstvo financija na Obrascu: RNO-P. Obveznici upisa u Registar neprofitnih organizacija istovjetni su obveznicima primjene Uredbe o računovodstvu neprofitnih organizacija. Podružnice sindikata, političkih stranaka i drugih neprofitnih organizacija koje nemaju pravnu osobnost nisu obveznici upisa u Registar jer se upis obavlja na razini pravne osobe. Najveći broj neprofitnih organizacija upisivale su se prilikom osnivanja u odgovarajući matični registar, a i ubuduće će to biti tako. Ovim Zakonom Registar će se i dalje nastaviti voditi, međutim imat će proširenu funkcionalnost na način da će financijski izvještaji koje neprofitne organizacije dostavljaju biti javno dostupni putem Registra.

Članak 34. definira kako su se sve neprofitne organizacije obvezne upisati u Registar neprofitnih organizacija dostavom prijave Ministarstvu financija najkasnije 60 dana od upisa u matični registar. U smislu ovoga Zakona, pod matičnim registrom smatra se odgovarajući registar u Republici Hrvatskoj u koji je neprofitna organizacija upisana prilikom osnivanja. Prijava za upis popunjava se i predaje samo jednom pri upisu u Registar neprofitnih organizacija. Sredstava iz državnog proračuna, proračuna jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave i drugih javnih izvora neprofitna organizacija moći će ostvariti samo ako je upisana u Registar neprofitnih organizacija. Pravilnikom o financijskom izvještavanju i Registru neprofitnih organizacija ministar financija propisuje vođenje Registra neprofitnih organizacija te izgled i sadržaj prijave za upis u Registar.

Člankom 35. propisuje se postupanje prilikom promjene podataka unesenih u Registar neprofitnih organizacija o čemu su neprofitne organizacije obvezne izvijestiti Ministarstvo financija. O promjeni podataka neprofitna organizacija izvještava podnošenjem prijave za upis promjene u roku od sedam radnih dana od upisa promjene u matični registar, a ako se promjena ne upisuje u matični registar, u roku od 30 radnih dana od nastanka promjene. Izgled i sadržaj prijave za upis promjene propisuje ministar financija pravilnikom o financijskom izvještavanju i Registru neprofitnih organizacija.

Članak 36. definira kako se neprofitne organizacije brišu iz Registra neprofitnih organizacija brisanjem iz matičnog registra. Pravilnikom o financijskom izvještavanju i Registru neprofitnih organizacija ministar financija propisuje uvjete i način brisanja.

Člankom 37. propisuje se kako se godišnji financijski izvještaji svih neprofitnih organizacija javno objavljuju kroz Registar neprofitnih organizacija izuzev izvještaja sindikata i udruga poslodavaca. Europska socijalna povelja i Konvencija broj 87 Međunarodne organizacije jamče slobodu udruživanja i pravo sindikata da samostalno oblikuju svoja pravila djelovanja, što uključuje i financijsku neovisnost te pravo da se njihovi financijski izvještaji javno ne objavljuju. Na udruge poslodavaca primjenjuju se ista prava.

Člankom 38. ovlašćuje se Ministarstvo financija obavljati nadzor neprofitnih organizacija u dijelu financijskog poslovanja, računovodstvenih poslova i predaje financijskih izvještaja.

Člancima 39. i 40. utvrđuje se način obavljanja nadzora neprofitnih organizacija, a provodit će ga inspektori Ministarstva financija. Financijski nadzor neprofitnih organizacija koji obuhvaća nadzor financijskog poslovanja, računovodstvenih poslova i predaje financijskih izvještaja, nadzor nad zakonitim pribavljanjem financijskih sredstava iz javnih i drugih izvora, upravljanjem financijskim sredstvima te utvrđivanjem koriste li se sredstva za ostvarivanje ciljeva zbog kojih je osnovana neprofitna organizacija, treba razlikovati od poreznog nadzora. Financijski nadzor iz odredbi ovoga Zakona obavljat će Uprava za financijsko upravljanje, unutarnju reviziju i nadzor Ministarstva financija.

Člankom 41. propisuje se kako su neprofitne organizacije dužni ovlaštenoj osobi omogućiti nadzor poslovne dokumentacije, svih knjigovodstvenih isprava, poslovnih knjiga i financijskih izvještaja te sustava koje primjenjuje za obradu podataka, kao i poslovnih prostora, ugrada, robe i drugih stvari u skladu sa svrhom nadzora. Također su dužni na zahtjev Ministarstva financija, dostaviti presliku isprava ili financijskih izvještaja te ovlaštenim osobama Ministarstva financija staviti na raspolaganje odgovarajuće prostorije u kojima mogu neometano i bez prisutnosti drugih osoba obaviti nadzor.

Članak 42. definira dostavu obavijesti o nadzoru poslovanja neprofitnoj organizaciji. Obavijest o nadzoru poslovanja mora sadržavati predmet nadzora.

Članak 43. definira sadržaj zapisnika o obavljenom nadzoru, podnošenje prigovora na zapisnik od zakonskog zastupnika neprofitne organizacije te dostavu pisanog odgovora zakonskom zastupniku.

Člankom 44. propisuju se mjere nadzora koje može donijeti Ministarstvo financija, a to su: rješenje o otklanjanju nepravilnosti te pokretanje prekršajnog ili kaznenog postupka. Doneseno rješenje je konačno i protiv njega se može pokrenuti upravni spor. Neprofitna organizacija, zastupnik i član predstavničkog tijela kojima su izdana navedena rješenja dužni su u roku određenom rješenjem otkloniti utvrđene nepravilnosti te u roku od 8 dana od isteka roka određenog rješenjem o tome pisano izvijestiti Ministarstvo financija, uz dokaz o otklonjenim nepravilnostima.

Člankom 45. propisane su novčane kazne za slučaj nepoštivanja odredbi Zakona, za neprofitne organizacije i njihove zakonske zastupnike, kao i za čelnike tijela državne uprave, odnosno jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave.

Člankom 46. propisuje se obveza sastavljanja prvih finacijskih izvještaja u skladu s odredbama ovoga Zakona za izvještajna razdoblja počevši od 1. siječnja 2015. godine. Neprofitna organizacija upisana u Registar neprofitnih organizacija prije 1. siječnja 2015. godine ne dostavlja prijavu za ponovni upis u Registar neprofitnih organizacija. Kako bi se ažurirali podaci u postojećem Registru, neprofitne organizacije osnovane prije stupanja na snagu Zakona, a koje nisu upisane u Registar do stupanja na snagu Zakona, dužne su u roku 90 dana od dana stupanja na snagu Zakona dostaviti Ministarstvu financija prijavu za upis u Registar neprofitnih organizacija. Isto tako neprofitne organizacije upisane u Registar neprofitnih organizacija prije stupanja na snagu ovoga Zakona, a koje nisu obveznice njegove primjene, dužne su u istom roku podnijeti prijavu za brisanje iz Registra neprofitnih organizacija. U slučaju ne podnošenja prijave za brisanje iz Registra neprofitnih organizacija u predviđenom roku, neprofitna organizacija bit će brisana po sili zakona od strane Ministarstva financija. Neprofitne organizacije prve finacijske planove temeljem odredbi ovoga Zakona izrađuju za razdoblje od 1. siječnja do 31. prosinca 2016. godine.

Člankom 47. propisani su rokovi za donošenje pravilnika.

Članak 48.

Danom stupanja na snagu Zakona prestaje važiti članak 2. stavak 5. Zakona o računovodstvu koja je bila temelj za donošenje Uredbe o računovodstvu neprofitnih organizacija (Narodne novine, br. 10/2008, 7/2009, 158/2013, 1/2014 i 44/2014) koja također prestaje važiti.

Člankom 49. propisano je stupanje na snagu i objava u Narodnim novinama.

IV. SREDSTVA ZA PROVOĐENJE ZAKONA

Za provođenje ovoga Zakona potrebno je iz Državnog proračuna Republike Hrvatske za 2014. godinu osigurati sredstva u iznosu od 120.000,00 kuna za potrebe unapređenja Registra neprofitnih organizacija kojeg vodi Ministarstvo financija, kako bi omogućio javni uvid u

godišnje financijske izvještaje neprofitnih organizacija. Ova sredstva osigurat će se u okviru limita ukupnih rashoda Ministarstva financija.

Ovim Zakonom se uvodi obveza revizije godišnjih financijskih izvještaja za neprofitne organizacije koje su u prethodnoj godini imale ukupan prihod iznad 10 milijuna kuna, a za one manje, s prihodom od 3 do 10 milijuna, obveza davanja financijskih izvještaja na uvid (administrativno manje zahtjevan i jeftiniji oblik revizije). Od ukupno 26.362 neprofitne organizacije upisane u Registar neprofitnih organizacija, a na temelju podataka iz baze godišnjih financijskih izvještaja neprofitnih organizacija koju vodi Ministarstvo financija, u 2013. godini 126 neprofitnih organizacija su ostvarile ukupne prihode iznad 10 milijuna kuna, dok ih je 286 ostvarilo ukupne prihode od 3 do 10 milijuna kuna. Procijenjeni trošak revizije za neprofitne organizacije iznad 10 milijuna kuna iznosi 60.000,00 kuna bez PDV-a, a procijenjeni troškovi uvida u financijske izvještaje za neprofitne organizacije od 3 do 10 milijuna kuna iznosi 30.000,00 kuna bez PDV-a. Cijene revizije i uvida ovise o visini imovine, visini prihoda, broju transakcija, djelatnosti, riziku, kvaliteti računovodstva i slično. Dio neprofitnih organizacija, posebice onih iznad 10 milijuna kuna i do sada je revidirao godišnje financijske izvještaje putem ovlaštenih revizora.

Zbog potrebe da se statističkim podacima obuhvati cijeli neprofitni sektor, ovim Zakonom se uvodi obveza dostave financijskih izvještaja svim neprofitnim organizacijama, ali prilagođeno visini prihoda i vrijednosti imovine. Neprofitnim organizacijama koje vode jednostavno knjigovodstvo uvodi se obveza sastavljanja godišnjih financijskih izvještaja, skraćenog sadržaja u odnosu na neprofitne organizacije koje vode dvojno knjigovodstvo. S druge strane, u odnosu na 2013. godinu, podignuta je granica za određivanje obveznika vođenja dvojnog knjigovodstva i predaje financijskih izvještaja sa 100.000,00 kuna na 230.000,00 kuna. Time se manjim neprofitnim organizacijama smanjuju troškovi vođenja računovodstva.

V. RAZLIKE IZMEĐU RJEŠENJA KOJA SE PREDLAŽU OVIM KONAČNIM PRIJEDLOGOM U ODNOSU NA RJEŠENJA IZ PRIJEDLOGA ZAKONA TE RAZLOZI ZBOG KOJIH SU RAZLIKE NASTALE

Hrvatski sabor je na 60. sjednici, 4. veljače 2014. godine, raspravio Prijedlog zakona o financijskom poslovanju i računovodstvu neprofitnih organizacija, te uputio predlagatelju primjedbe, prijedloge i mišljenja iznesene u raspravi u Hrvatskome saboru i njegovim radnim tijelima tijekom prvog čitanja, radi pripreme Konačnog prijedloga zakona. Uvažavajući zaključke Odbora za financije i državni proračun Hrvatskoga sabora u ovaj Konačni prijedlog zakona unesene su promjene kako slijedi:

- Iz članka 2. stavka 1. brisane su vjerske zajednice iz popisa obveznika primjene odredbi Zakona, izuzev u dijelu koji se odnosi na dostavu izvještaja o potrošnji proračunskih sredstava i financijski nadzor sredstava iz javnih izvora.
- Brisani je članak 33. kojim se propisivao iznos od 230.000,00 kuna prihoda ostvarenih tijekom jedne godine od obavljanja gospodarske djelatnosti kao granica iznad koje je za obavljanje gospodarske djelatnosti potrebno osnovati trgovačko društvo ili drugi oblik udruživanja koji nije neprofitni. Ova promjena je u skladu s mišljenjem Odbora, ali i prijedlozima proizašlim iz rasprave o Prijedlogu zakona u prvom čitanju. U dijelu oporezivanja gospodarske djelatnosti neprofitnih organizacija nastaviti će se dosadašnja praksa sukladno Zakonu o porezu na dobit i pripadajućim podzakonskim aktima, što je sukladno mišljenju Odbora.

- Dana je detaljnija procjena fiskalnog učinka provođenja ovoga Zakona.

Odbor za zakonodavstvo Hrvatskoga sabora dao je načelnu primjedbu da se tekst Zakona pravno i nomotehnički doradi, a osobito ujednačavanjem načina pisanja rokova i uređivanjem prijelaznih i završnih odredbi. Odredbe o prestanku važenja određenih članaka zakona i uredbi navedene su prije odredbe kojom je propisano stupanje Zakona na snagu na način da članak 47. postaje članak 48.

Saborska je rasprava ukazala na potrebu iznimki primjene načela javnosti za sindikate. Sindikati navode kako konvencije Međunarodne organizacije rada jamče slobodu udruživanja i pravo sindikata da samostalno oblikuju svoja pravila djelovanja, što uključuje i financijsku neovisnost te pravo da se njihovi financijski izvještaji javno ne objavljuju. Na udruge poslodavaca primjenjuju se ista načela. Uvažavajući primjedbe iz saborske rasprave unesene su promjene kako slijedi:

- Članak 32. dopunjen je na način da se sindikati i udruge poslodavaca izuzimaju od obveze objave revizorskog izvješća o obavljenoj reviziji godišnjih financijskih izvještaja, odnosno o uvidu u financijske izvještaje za prethodnu godinu, ali mogu dostaviti revizorsko izvješće o obavljenoj reviziji godišnjih financijskih izvještaja, odnosno o uvidu u financijske izvještaje za prethodnu godinu zainteresiranim stranama ako se time ne narušava njihovo slobodno i neovisno djelovanje.
- Članak 38. postaje članak 37. u kojem se propisuje da su sindikati i udruge poslodavaca izuzeti od objave godišnjeg financijskog izvještaja putem Registra neprofitnih organizacija, ali da mogu dostaviti godišnje financijske izvještaje zainteresiranim stranama ako se time ne narušava njihovo slobodno i neovisno djelovanje.

Saborska je rasprava također ukazala na neprimjereno visoke novčane kazne za prekršaje te na potrebu da se iste usklade s financijskim mogućnostima neprofitnih organizacija. Slijedom navedenog unesene su sljedeće promjene:

- Članak 46. postaje članak 45. u kojem su u stavku 1. predviđene novčane kazne u iznosu od 5.000,00 kuna do 200.000,00 kuna za prekršaj neprofitne organizacije koja vodi dvojno knjigovodstvo, a novčane kazne u iznosu od 1.000,00 kuna do 50.000,00 kuna za prekršaj neprofitna organizacija koja vodi jednostavno knjigovodstvo. U Prijedlogu zakona iz prvog čitanja bile su predviđene novčane kazne u iznosu od 5.000,00 do 500.000,00 kuna za sve neprofitne organizacije bez obzira na veličinu, odnosno financijske mogućnosti.
- U stavku 2. istoga članka također su propisane različite visine novčanih kazni za zakonskog zastupnika neprofitne organizacije, ovisno o tome je li riječ o neprofitnoj organizaciji koja vodi jednostavno ili dvojno knjigovodstvo. Novčanim iznosom od 5.000,00 kuna do 20.000,00 kuna kaznit će se za prekršaj osoba zakonski zastupnik neprofitne organizacije koja vodi dvojno knjigovodstvo, a novčanom kaznom u iznosu od 1.000,00 kuna do 10.000,00 kuna kaznit će se za prekršaj osoba zakonski zastupnik neprofitne organizacije koja vodi jednostavno knjigovodstvo.
- Dodan je i stavak 3. istog članka koji navodi da će se novčanom kaznom u iznosu od 10.000,00 kuna do 50.000,00 kuna kazniti za prekršaj čelnik tijela državne uprave, odnosno jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave ako odobri isplatu neprofitnoj organizaciji koja nije upisana u Registar neprofitnih organizacija.

VI. PRIJEDLOZI I MIŠLJENJA NA PRIJEDLOG ZAKONA KOJE PREDLAGATELJ NIJE PRIHVATIO, S OBRAZLOŽENJEM

Sve primjedbe Odbora za financije i državni proračun Hrvatskoga sabora i Odbora za zakonodavstvo Hrvatskoga sabora su prihvaćene te je Konačni prijedlog zakona izmijenjen u skladu s istima.